

XIII. EVF. * SZAM 272
(11) — Kolozsvár, 1930
december 12. Dátum

Taxa post
plattin in nan
No. 224716

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Strada Baron L. Pop (v. Brassai
ceca) 10. szám. Telefon: 174.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy évre 1150 lej
Félévre 600 -
Negyedévre 320 -
Egy hónapra 110 -

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy annak
megfelelő pénsum),
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

KELET

ESZDŐ POLITIKAI ÉRTÉKELÉS

Egy csöpp a tengerben

Tegnap este aláírták a megállapodást a párizsi Banque d'Acceptation és a Banca Nationala között. A szerződés értelmében a párizsi pénzintézet 200 millió francia frank, tehát 1 milliárd 324 millió lej folyósít kölcsönképpen a romániai bankoknak, 4 és félszázalékos kamattal 9 hónapos terminussal. A megállapodás értelmében a bankok mezőgazdaságuk továbbítják a pénzt, akik a felvett kölcsönösszeg kétszeres értékét képviselő mennyiségű gabonát fognak zálogképpen különböző gabonakamrákban letétbe helyezni.

Ez a kölcsön volna eddig az egyetlen pozitív eredménye azoknak a tárgyalásoknak, amelyeket a nemzeti parasztpárti kormány már két esztendő óta folytat különböző külföldi pénzesportokkal a mezőgazdasági olesó hitelhez való juttatása érdekében. Az országnak mar az idegeire ment az a játék, amely hónapokon keresztül folyt a mezőgazdasági hitelintézet megalakítása körül. Elméletben minden politikus elfogadta a román nemzetgazdaság axiómaszerű szükségessége gyanánt a mezőgazdasági hitelintézet felállítását és a kormány szamantalanszor bejelentette, hogy „a tárgyalások igen kedvező mederben haladnak”, sőt azt is, hogy a kormány képviselői és a külföldi pénzesportok között már létre is jött az „elvi” megállapodás. Eközben jött az orosz dumping és az amerikai államok túltermelése, a gabonatermékek árai zuhanni kezdtek és Románia válsága eddig még ismeretlen méreteket öltött.

Most már nem arról volt szó, hogy olesó hitellel ellátni a mezőgazdaságot, hogy a mezőgazdák a szükséges gépeket beszerezzék, racionalizálhassák termelésüket. A gabonatermékek árának zuhanása és az export esőkenése akuttá tette a mezőgazdasági tartozások égető problémáját. Az agrárreform lelkiismeretlen minden elővigyázatosságot nélkülöző végrehajtása következtében ugyanis a mezőgazdák földhöz jutottak, anélkül, hogy a megfelelő tőkével és felszereléssel rendelkeztek volna annak kiaknázására. Csaknem minden parasztagazda kénytelen volt kisebb-nagyobb összegekkel „siettetni” az agrárreformmal kapcsolatos felmérési és telekönnyelési munkálatokat, ezenfelül pedig kisebb-nagyobb investíciókra is szükségük volt. A földesgazdák tehát kölcsönöket vettek fel, amelyeknek visszafizetéséről évre halogatják jobb termés és nagyobb profit elérése reményében. A 1929-ben és 1930-ban valóban meg is érkezett, ezzel egyidejűleg azonban bekövetkezett a mezőgazdaság világ arizise és a jó termések értékesítése lehetetlenné vált.

Közben azonban ezek a kis adósságok a kamatok kamataival horribilis összegre emelkedtek, nem kis mértékben azért, mert a földművesek nagyrésze szorakamatot fizetett kölcsöne után. A mezőgazdasági tartozások összegét egyekek 100 milliárd lejre is becsülik. Ez az összeg kétségtelenül túlzott. Manoilescu 50-60 milliárdról beszél, a Banca Nationala viszont meg van győződve arról, hogy a mezőgazdák tartozásai nem haladják meg a 12 milliárd lejt. Nyilvánvaló volt azonban, hogy akár a Banca Nationala becslése a helyes, akár a Manoilescuéné, a mezőgazdák tartozásainak rendezni kell. Erre azután felmerült a mezőgazdasági tartozások konvertálásának kérdése, amely körül nagy társadalmi polémia indult meg Madgearu és Manoilescu között. Gigantikus tervek kerültek forgalomba arról, hogy a külföldi tőke és a román állam támogatásával konverziós intézetet állítsanak fel, amely hosszú lejáratú tartozásokká fogja, olesó kamatok mellett, átváltoz-

tatni a mezőgazdák rövidlejáratú, drága tartozásait.

Ezekből a nagy tervekből azután mezőgazdasági hitelintézet és konverziós intézet helyett megszületett a 200 millió frankos francia kölcsön. Nem beszélünk most arról, hogy egy ilyen kisösszegű kölcsön felvétele mennyiben egyeztethető össze a 18 millió lakossal rendelkező állam presztízsével. Azokról a feltételekről sem akarunk szólni, a melyeket a Banque d'Acceptation a tárgyalások során felállított s amelyek között szerepelt az is, hogy a pénzt továbbító bankokon kívül az állam és a Banca Nationala is garantálja a kölcsönt. Annyi bizonyos, hogy ez a 200 millió frank mindenképpen fokmértéke annak a hitelnek, amelyet Románia eb-

ben a pillanatban a külföldi pénzpiacon élvez.

Más kérdés azután, hogy ez a kölcsön mennyiben fog az ország sulyos helyzetének enyhítéséhez hozzájárulni. Az kétségtelenül csak hasznos lesz a román nemzetgazdaságra, hogy a kölcsön révén egy és egyharmad milliárdal emelkedni fog a bankjegyforgalom és így friss vér kerül az ország gazdasági szervezetébe. Fölöttébb kétséges azonban, hogy a Banque d'Acceptation kölcsöne be fogja tölteni hivatását: azaz segíteni fog-e a halálos válsággal küzdő mezőgazdaságon. Az összeg mindenekelőtt is túlságosan kicsi és egy elenyésző részét képezi csupán a mezőgazdaságot terhelő tartozásoknak. Egy csöpp a tengerben a Banque

d'Acceptation kölcsöne, amelynek még az a hibája is meg van, hogy mindössze kilenc hónapra szól. Semmi sem enged arra következtetni, hogy kilenc hónap múlva annyira megjavul a mezőgazdák helyzete, hogy a kölcsönvevő összeg és annak 9 százalékos kamatait visszafizethetik. Es ebben az esetben vagy a bankok lesznek kénytelenek visszafizetni a pénzt a párizsi pénzintézetnek vagy pedig értékesíteniük kell majd a zálogba vett gabonát — minden lehetséges áron, ami végeredményben a gabonáruk újabb esőkkéntését fogja az országon belül előidézni.

Sokat nem segít tehát a Banque d'Acceptation kölcsöne, az ország viszont egy újabb terhet vállalt a kölcsön szerződés aláírásával magára.

Jövő évre is fenntartják az egyenesadók tiz százalékos emelését

A kamarában már be is terjesztették a tízezer lejes utlevél törvényjavaslatát

A hivatalos ügyben külföldre utazók és a külföldön tanuló diákok negyedrészt fizetik a felemelt illetékeknek

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kamarára ma délutáni ülésen napirendre került Madgearu földművelésügyi miniszter betérjesztette az utlevélilletékek felemeléséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat úgy szerepel, mint a bélyegtvörvény 39-ik szakaszának negyedik paragrafusát módosító tervezet. A módosító javaslat két pontot tartalmaz. Az első kimondja, hogy az egy éves utlevelek bélyegilletéke 10 ezer, a fél éves utleveleké pedig 8 ezer lejben állapítatik meg. A második pont kimondja, hogy hivatalos küldetésben külföldre utazó személyek és tanulmányaikat külföldön folytató diákok a fenti illetékek egynegyedét, tehát 2500, illetőleg 2000 lejt tartoznak fizetni.

„Meg kell akadályozni a kújutazásokat”

A javaslatot rövid indokolás kíséri, amelyben Popovici pénzügyminiszter kifejti, hogy minden évben igen sok román állampolgár utazik külföldre, — a külföldre utazók többsége azonban kújutazásokat tesz a külföldi államokba és nem azért megy, mintha hivatalos dolgai erre kényszerítenék. Ennek megakadályozása érdekében emeli fel a kormány az utlevélilletékeket.

Madgearu egy másik rövid törvényjavaslatot is betérjeszt ezután, amely kimondja, hogy az egyenesadók tiz százalékos emelését a kormány 1931. évre is fenntartja.

Erdélyszerte a leglelkiesmeretlenebbül folyik az adók behajtása

Mirescu szociáldemokrata képviselő javasolja, hogy küldjenek ki parlamenti vizsgáló bizottságot a cukorgyárak működésének felülvizsgálására, valamint annak megállapítására, hogy a Steward szerződés megkötése körül történtek-e szabálytalanságok, vagy sem.

Madgearu a kormány nevében csatlakozik ehhez az indítványhoz.

Fritz-Konnerth német képviselő elpanaszolja, hogy Erdélyben a leglelkiesmeretlenebb módon és a legerő-

szakosabb eszközök igénybevételével folyik az adók behajtása.

Pardos prahovamegyei képviselő bejelenti, hogy még mindig nem tudta kézhez kapni az autonóm intézmények és a kommercializált üzemek igazgatósági tanácsaigazgatójának névsorát, az ezen személyek által felvett fizetések és tantiémek megjelölésével. Kijelenti, hogy az autonóm intézményeknél például álló pénzpoesékolás folyik.

A kormányhü és a független besszarábiai képviselők szócsatája

Leanca beszarábiai sterista képviselő szóal fel ezután és élesen támadja a kormányhü parlamentereket, akiknek vezetője Bogos, a kamará egyik ülésén interpellációt jelentett be a beszarábiai közigazgatási viszonyokkal kapcsolatosan terjesztett hírekkel. Leanca szerint Bogos Stere független csoportjára célzott és őket gyanúsítja meg ezen hírek terjesztésével. Ha majd Bogos interpellálni fog, olyan dolgok fognak napfényre kerülni, amelyek joggal botránkozathatják meg a közvéleményt. Bogos és hívei kétségbeesett eszközökkel igyekeznek magukhoz édesgetni a beszarábiai választókat. Lapusamegye prefektusa például biztatja a parasztoakat, hogy ne fizessék meg tartozásaikat.

Fagura (közbeiktálja.) Már többször megkérdeztem önöktől, hogy a nemzeti-parasztpárthoz tartozóknak tekintik-e magukat, vagy pedig új pártot alakítottak. Ha igen, akkor kérem, hogy mi az önök programja és hogy feliratkoztak-e már ilyen minőségükben a kamará elnökségénél.

Mátá (Sterepárti.) Fagure ur, ön a belügyminisztériumnál van feliratkozva. (Célzás a titkos alapok használatára.)

Fagure visszautasítja Mátá rágalmaikat, majd rámutat arra, hogy Stere a felirati vita során tartott felszólalásában mindenről beszélt, csak éppen a nemzeti-parasztpárttal szemben elfogult helyzetéről felejtett el megemlékezni.

A beszarábiai sterepárti képviselő nagy zajt csapnak erre és követelik, hogy Fagure menjen le a szónoki emelvényről. Leanca válaszol Fagurenak és kijelenti, hogy ami a beszarábiai független parlamenti csoport akciószabadságát illeti, a nemzeti-paraszt-

Idézi Turoceanu inspektor esetét, aki a petróleumtermelési pénztárnál van alkalmazva. Ez a Turoceanu negyvennégy gyűlésen vett részt és ezért tantiémek címén 759 ezer lejt vett fel az államtól.

Madgearu reflektál a felszólalásra. Kijelenti, hogy vannak specialisták, akiket csak hasonló javadalmazás mellett sikerül az állami üzemekhez leszerződíteni.

Interpelláció a Monitorul Oficial munkakonfliktusok ügyében

Ezután áttérnek a napirendre és D. R. Ioanitescu mondja el interpellációját a Monitorul Oficialnál kitört munkakonfliktus ügyében. Ioanitescu elmondja, hogy a Monitorul Oficial vezetői mindig igen mostoha elbánásban részesítették a munkásaikat. Kéri a munkaügyi minisztériumot, hogy lépjen sürgősen közbe és biztosítsa a Monitorul Oficial alkalmazottai számára nemesak törvényes jogait, de azt is, hogy emberséges bánásmódban lesz részüik.

Boila Romulus interpellációja a jogszolgáltatás reorganizációjáról

Bucuresti-Bukarest, december 11. A szenátus mai ülésén Boila Romulus napirend előtt nagy interpellációt mondott a jogszolgáltatás reorganizációjának szükségességéről. Kérte, hogy a semmitűszék mellett egy negyedik szekciót is szervezzenek meg, amely bizasság meg a semmitűszéki bírák felelősségének megállapításával, különösen a tárgyalások indokolatlan elhuzása esetén. Rámutatott arra, hogy a semmitűszéki bírákat specializálni kell és a semmitűszéki bírói kör nivóját fel kell emelni. Mindenekelőtt azt kívánja, hogy csak jogi doktorátussal rendelkező bírák lehessenek e kar tagjai.

„A kormányra már megindult az örökösödési eljárás és csak idő kérdése, hogy az örökségének birtokába lépjen“

Pártkormány és koalíció helyett a személyiségek kormánya kerül egyre jobban előtérbe

Pop Cicso, mint a kamara elnöke, levélben szólította fel Bratianu Vintilát, hogy a liberális párt vegyen részt a költségvetési bizottság ülésén, de Bratianu azt válaszolta hogy nem vesznek részt a vitában addig amíg Camarasescu az elnöke a bizottságnak

Bucuresti—Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul“ ma délutáni számában Scrutator foglalkozik figyelemreméltó cikkben a politikai helyzettel. A cikkíró megállapítja, hogy a nemzeti-parasztpárti kormányzásra már megindult az örökösödési eljárás. Idő kérdése esnap, hogy az örökség tulajdonába is lépjen és hogy ez januárban, vagy februárban fog-e megtörténni, végéreményben nem bír különösebb jelentőséggel.

A kormányutódlás három lehetősége

A lap ezután sorban megvitatás tárgyává teszi a számbajöhető örökösöket. Három lehetőség van a kormányutódlás kérdésének megoldására. Pártkormány, koncentrációs kormány, vagy pedig a személyiségek kabinetje. Az első feltevés látszik a legvalószínűbbnek. A mai politikai gazdasági helyzet ugyszólván kizárja azt, hogy az uralkodó valamelyik politikai párt bizza a kormányzás sulyos felelősségét. Maradna tehát a koncentrációs kormány, vagy pedig a személyiségek kabinetjének lehetősége. A pártok közreműködése volna kétségkívül a legszerencsésebb megoldás és az ország nehezségeinek leküzdése meg is kívánna, hogy az összes politikai pártok járuljanak hozzá teljes erejükkel és legkiválóbb vezetőikkel a kormányzás munkájához.

Ezt a megoldást azonban megakadályozzák a politikai pártok vezetőinek személyi velleitáisi és szempontjai. Nincs kizárva tehát, hogy az uralkodó a személyiségekhez, tehát kiválóbb személyek közreműködéséhez fog fordulni. Az „Adeverul“ véleménye szerint az utóbbi megoldás megingatná a külföldi közvéleménynek az alkotmányos rezsim tartósságába vetett hitét, míg a pártok közreműködése lényegesen emelné Románia tekintélyét a külföld előtt, mert ez az áldatlan belső harcok és surlódások véget is jelentené. A személyiségek kormányát Bratianu Vintila kalandos megoldásnak bélyegezte a liberális párt legutóbbi gyűlésén. Mindenesetre bizonyos, hogy a személyiségek kormánya demarkációs vonalat húzna a jelenlegi alkotmányos rendszer és az elkövetkező rezsim közé.

Nem is volt olyan „egyhangú“ Argetoianu kizárása

Bucuresti—Bukarest, december 11. Argetoianunak a liberális pártból való kizárása figyelemreméltó körülmények között történt meg.

A végrehajtóbizottság ülésén Bratianu Vintila nagy expozét tartott a politikai helyzetről, hangsúlyozva, hogy a nemzeti-parasztpárti kétéves kormányzása teljesen csődöt mondott és bármit is állítson Mironescu, a jelenlegi rezsim likvidálás előtt áll. A liberális párt vezére új választások kérését kérte, mert ez megakadályozná, hogy politikai életünk különböző kalandorai személyiségek kormányának cégére alatt rátegye kezét a hatalomra, anélkül, hogy ebben hozzáértésük, vagy az ország közvéleménye támogatná őket. Végül kérte a végrehajtóbizottságtól annak tudomásulvételét, hogy Argetoianu magatartásával és kijelentéseivel önmagát zárta ki a liberális pártból.

Krassoszórényi barátai körélik Argetoianut

Erre azonnal szót kértek Manolescu Strunga és Al. Negura, akik mindketten sajnálatuknak adtak kifejezést Bratianu Vintila javaslata felett és méltatták Argetoianu nagy érdemeit. Miután Bratianu Vintila tudta, hogy a jelenlévők nagyrésze nincs elragadtatva Argetoianu kizárásától, nem

merte szavazásra feltenni a kérdést, hanem egyszerűen kérte bejelentésének tudomásul vételét. Egyesek tapsoltak, mások viszont tüntetően hallgattak — így történt meg Argetoianu „egyhangú“ kizárása.

A kizárás azonban nem maradt következmények nélkül. Argetoianu a liberális párt krassói és szőrényi szervezeteinek elnöke volt s ezekben a szervezetekben számos barátja tett szert, akik most sorra lépnek ki a liberális pártból. Ezek között vannak Ottescu és Radian volt államtitkárok. Urleteanu volt szenátor és prefektus és mások.

A „Curentul“ szerint Pop-Cicso kamarai elnök levelet intézett Bratianu Vintilához, amelyben arra kéri, hogy

a liberális párt vegyen részt a kamara költségvetési bizottságának ülésén. Bratianu Vintila erre a levélre a következőket válaszolta: A költségvetési bizottság üléseire meghívást nyertünk a bizottság elnökétől is, akit Camarasescunak hívnak. Ez az ur értesülésem szerint tartományi igazgató is, vagyis törvényhozó és a végrehajtó hatalom közege egy személyben. A liberális párt alkotmányos felfogása ép ez ellen tiltakozott akkor, amikor annakidején a parlamentből kivonult és csak következtetés marad akkor, amikor nem vesz részt olyan ülésen, amelyen ilyen önmagával összeférhetetlen ur elnököl az üléseken. Elnök Ur hasson oda, hogy ez az inkompatibilitás sürgősen megszűnjön.

Valenciában még tart az általános sztrájk

Több áruházat összeromboltak. Alicantéra is áterjedt a sztrájk

London, december 11. A spanyolországi Valenciában a sztrájk holnapig tart. A középületeket és pénzintézeteket ma egész napon át erős karhatalom őrizte. A villamosközlekedést részben fenntartották rendőri felügyelet alatt működő, katonai szolgálattal behívott mechanikusok munkájával. Az uccakon éjjel-nappal karhatalmi őrzőjáratok cirkálnak. Zavargás ma nem fordult elő.

London, december 11. A Daily Express madridi távirata közli, hogy Valenciában az általános sztrájk még

tart. Ma éjszaka az üzleti negyedben több áruházat összeromboltak. A sztrájkolók egy csoportja esa karhatalom között újabb összeütközések voltak számos sebesüléssel. Az általános sztrájk áterjedt Alicanterára is. Mindkét városban az üzletek zárva tartanak és a bankokat és közüzemeket fegyveres karhatalom őrzí. Alicantenak vasúti összeköttetése megszakadt, mert a sztrájkolók a város körül minden irányban nagy darabon felszedték a vasúti síneket.

Egy Argentinába vándorolt kolozsvári iparos levele a kivándorlók borzalmas nyomoráról

A délamerikai forradalom óta olyan horribilis méreteket öltött a krízis és a munkanélküliség, hogy a kivándorlók nagy tömege a szemeset ládákból kikapart ételhiányokkon tengődik

Cluj—Kolozsvár, december 11. Erdélyes levelet hozott a posta ma Buenos Ayresből az Uj Keletnek. Jellemző és szomorú sorokat arról, ami a távol Dél-Amerikában történik a kivándorlókkal. A levelet Beck Sándor, a Buenos Ayresben működő erdélyi zsidó segélyegylet

egyik vezetője küldötte hozzánk és így hangzik:

„Szeptember 28-án az Uj Keletben olvastam Hirsch Nathán szabómester cikkét a délamerikai helyzetről. Hirsch ur az itteni helyzetet sötét színekkel festette le, én pedig állíthatom, hogy ez a

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulathérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkéi 143 millió lei

A^FFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Szt.-Keresztúron, Szászregenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászregényben és Népbank Rt. Bánffyhadon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz! Áruraktárai a vasut mellett.

Istenem, mit vegyek ajándékba fiainak, leányomnak, férjemnek, nőmnek?

Lepage-nál mindent kapok szépet,

olesót, érdekest, mutatást. Kérek postán, utánvétellel, választási küldeményt, ami nem tetszik, visszaküldöm, becsérellek.

helyzet szóról-szóra megfelel a valóságnak. Az a baj, hogy nem igen akarnak hitelt adni az efféle híreknek, sőt jömagam is csak nevettem, amikor ilyen dolgokat olvastam az újságban olyanok tollából, akik visszajöttek és elmondták, mennyire nem érdemes Dél-Amerikába vándorolni. Előre kell bocsátanom, hogy én dolgos ember vagyok, aki nem tudnék munka nélkül ellenni akár egy napig. Mindig úgy okoskodtam, hogy csak az ügyetlen, vagy lusta emberek panaszkodnak a rossz viszonyok miatt. Annaira bízom önmagamban és a délamerikai viszonyokban, hogy nehezen megszerezhető kölcsönt vettem fel abból a célból, hogy kijussak Dél-Amerikába és itt megalapozzam családom jövőjét.

A pénzzel elutaztam, miután családomban egyes tagjait a rokonok között elhelyeztem, abban a reményben, hogy rövid idő alatt vagy kihozhatom őket Dél-Amerikába, vagy szerzek pénzt, visszamegyek és erdélyi otthonomban fogok tudni egzisztenciát szerezni. Fajdalom, reményeimben nagyon is csalódoktam. Ez év április másodikán érkeztem Buenos Ayresbe. Üveges vagyok és akkora éjszaka az építkezések valamennyire nekilendültek, de így is 12 napig kellett kutatóm, amíg végre sikerült saját szakmámban munkához jutni. Napi négy pezó fizetéssel állottam munkába. Négy hét múlva másfél pezó javítást kaptam. Minthogy három pezóból ki tudtam jönni és munka után, valamint vasárnap privát munkát is végeztem három és fél hónap alatt sikerült 150 pezót megtakarítanom. Ez az összeg megfelel 9000 lejnek. Közben ellátásomon kívül semmire sem költöttem, mert még volt hazulról hozott ruhám és fahérműm. Mondanom sem kell, hogy a magyarul beszélő zsidók előtt irigylet ember voltam, mert senkinek nem sikerült úgy „elhelyezkednie“, mint nekem.

Három és fél hónapos munka után végre megállott minden építkezés és pedig a kormányválság miatt. Azóta saját szakmámban nem tudok elhelyezkedni. Mint említettem, én nem bírom a téltéséget, úgy, hogy elmentem egy lakatosműhelybe, ahol egy-két nap munkáért kaptam pár pezót, vagy vállaltam szobameszelést, tapétázást, s mindennap sem tudtam megkeresni a szükséges számú munkát. A munkánélküliség száma közben ijesztő módon szaporodott. Sokeszerre rug az éhes, lerongyolódott, egymástól kolduló emberek száma. A város különböző pontjait reggelként tömegesen lesik a szemetes ládákat, hogy kis kenyér, vagy gyümöleshulladékokhoz jussanak. Akinek nincs valami ipara, semmilyen körülmény között se jöjjön ki, mert élve van temetve. Eddig jobb házasságok foglalkozást kaptak számos pénzűből, ahol az asszony, ha főzni tudott, még szakácsnő helyezkedett el, a férje pedig ugyanott mint valami felügyelőfélt. Igaz, szeretik az erdélyi zsidókat ezeket a helyeket, de most már minden helybe van lőtte.

Állíthatom, hogy mindenki, akinek bármilyen szükösén is, meg van otthon a kenvere, ne mozduljon el hazulról minaddig, amíg a viszonyok meg nem javulnak itt. Néhávnak beválik, ezek nyomorognak. Az erdélyi zsidók egy segélyegyletet létesítettek itt, melynek elnöke vagyok és ilyen módon sok emberrel érintkezem. Tőlük tudom mennyit küzdenek, mennyit nyomorognak a szerencsétlenek.

Harc a csehszlovákiai rézkartell ellen Prágából jelentik: Csehszlovákiában részindikátus ellen élénk mozgalom indult meg a fogyasztók körében, akik azt állítják, hogy a kartell miatt a ré árak 20—30 százalékkal magasabbak külföldi árunál. A nehéz fizetési feltételek is lehetetlenné teszik a beföldi áruval való munkát.

A fővárosb

B
ki
ro

Bucuresti-Bu (Az Uj Kelet t lozsváron teljes tás nélkül lett dig Bukarestbe törések kísérté vonulások utjá sekben a diáko zónságból re részt vett. A s sek programszé diákság a Mag nult fel és itt mosközlekedést itt sem történt letet tartottak parkban koszo retlen katona s tömeg megállot számánál, ahol ellen tüntettek.

Egy diák kö tábláját. Ezu don folytattá betörték a Ló cellán cégtábl dónél ugyanes

A Calea Victo palota felé hal szétszórták öke

A kirá ták a t

Délután négy uccai diákokth diák gyűlt öss tot tartottak. I domást szerzett a királyi palota hivatalosan ért zetőit, hogy ez és a diákság tí beta bulevardor lyezik. Így a t kor szétosztott előtt tervezett mozgósították rályi palota elő tek a polgári é zetői. Az uccat nokkal zárták tékeny létszám nyelték ki.

A diákság ez kezdett és azz amennyiben királyi palota a zsidónegyve rombolják a

A diákokthonb rályi palota fe zabeta bulevar Sf. Ionica ucc tek. A Sf. I esendörök viss ket, akiknek e lea Victoriei előtt a királyh karhatalom itt tőket.

Végig gyed

A Vitéz Mil 2—3 száz főn akik „Eljen I prefektussal!“ rályi palota fe nemzeti színhá őrség és rend lálkoztak, maj kezik, amikor eukrászda egy diákság eloszl megszallotta a diákság fenye engedett köve palota előtti s diákság rombol ben.

A fővárosban súlyos kilengések voltak december tizedikén

Bukarest főuccáin és a zsidó negyedben kirakatokat zúztak be és cégtáblákat romboltak tüntetők

A bukaresti egyetem rektorátusa kommunikéban jelenti be, hogy nem egyetemi hallgatók, hanem kellő szülői felügyelet alatt álló középiskolai diákok voltak a tüntetők

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mig Kolozsváron teljes esendben és rendbontás nélkül telt el december 10-ike, addig Bukarestben ablak és kirakatbetörések kísérték az éjszakai diáklévonulások utját. A bukaresti tüntetőkben a diákokon kívül az ucca közönségéből rekrutálódott tömeg is részt vett. A szerda délelőtti tüntetések programszerűen zajlottak le. A diákság a Magureanu bulevardon vonult fel és itt megállították a villamosközlekedést, azonban rendezvények itt sem történtek. A diákok istentiszteletet tartottak ezután, majd a Károly parkban koszorút helyeztek az ismeretlen katonai sírjára. Visszatérően a tömeg megállott a Junius 11. ucca 27. számánál, ahol az ott lakó zsidó orvos ellen tüntettek.

Egy diák kövel beuzta az orvos tábláját. Ezután a Mária bulevardon folytatták a felvonulást, ahol betörték a Löbl importáruháza porcellán cégtábláját és Kern kereskedőnél ugyancsak a cégtáblákat zúzták be.

A Calea Victoriei a diákok a királyi palota felé haladtak, de a esendőrök szétszórta őket.

A királyi palota elől szétszórta a tüntetőket

Délután négy órakor a Guttenberg uccai diákokthozban mintegy ezer diák gyűlt össze, ahol több szónoklatot tartottak. Eközben a hatóság tudomást szerzett arról, hogy a diákság a királyi palota elé akar vonulni és hivatalosan értesítették a diákok vezetőit, hogy ezt a tüntetést betiltják és a diákság tüntetési utját az Elizabeta bulevardon az egyetemig engedélyezik. Így a tüntetők este nyolc órakor szétszórtak. A királyi palota előtt tervezett tüntetés hírére azonnal mozgósították a karhatalmat. A királyi palota előtt lévő téren megjelentek a polgári és katonai hatóságok vezetői. Az uccatorkolatokat erős kordokkal zárták el és a közelben jelenlévő létszámú karhatalmat vezényelték ki.

A diákság ezalatt újra gyülekezni kezdett és azzal fenyegetőzött, hogy amennyiben nem engedik meg a királyi palota előtt való tüntetést, a zsidónegyedbe mennek, ahol szétrombolják a zsidók kereskedéseit.

A diákokthozból azonban mégis a királyi palota felé indultak el és az Elizabeta bulevardon, majd Brezoiu és Sf. Ionica uccákon keresztül közeledtek. A Sf. Ionica uccában a lovas esendőrök visszazsorították a tüntetőket, akiknek egy része kikerült a Calea Victoriei-re és az automobilklub előtt a királyhimnuszt énekeltek. A karhatalom itt is szétszórtatta a tüntetőket.

Végig rombolják a zsidó negyed cégtábláit

A Vitéz Mihály téren ezalatt újabb 2-3 száz főnyi csoport gyűlt egybe, akik „Eljen II. Károly, le a rendőrprefektussal!” kiáltással ismét a királyi palota felé vették utjukat. A nemzeti színház épülete előtt a esendőség és rendőrség kordonjaival találkoztak, majd nagy tumultus keletkezik, amikor is betörték a Riegler cukrászda egyik kirakatát. Végül is a diákság eloszlott. A karhatalom ekkor megszállotta a zsidónegyed, mert a diákság fenyegető magatartása arra engedett következtetni, hogy a királyi palota előtti sikertelen tüntetés után a diákság rombolni fog a zsidó negyedben.

Ejjel 12 óra tájban a tüntető tömeg valóban megjelent a Dudesi negyedben, ahol a különböző uccákon egész sereg zsidó kereskedő ablakait és kirakatait verte be. Összetörték egy papirkereskedést, a Dermata cipőraktárt, a Hainaria Romaneascat, Lustrageria Voiajorilor kirakatait, a Csehszlovákia ruhaáruháza és még néhány üzlet kirakatait. Kövel dobálták meg az automobilokat és inzultáltak a járókelőket.

A néhány perc alatt lezajlott tüntetések közepette megérkezett a negyedik kerületi rendőrség parancsnoka, Paximade rendőrkapitány, aki azonnal intézkedett, hogy a karhatalom feloszlassa a tüntető tömeget. Paximade a Grivita uton letartóztatta azt a diákokot, aki a tüntetőknél megmutatta, hogy melyik üzlet kirakatait kell összetörni. A diáknál egy kedvezményes vasutijegyet találtak és irataiból kiderült, hogy a bukaresti egyetem ortostanahallgatója. A diákokat őrizetbe vették.

A tüntetés után rendkívül erős karhatalmi felkészültség szállta meg a

zsidó negyedet, mely a további tüntetéseket megakadályozta.

A tüntetésekkel kapcsolatban egyébként a bukaresti egyetem rektorátusa a következő kommunikéba adta ki a rendbontásokról:

„A tegnap történt rendbontásokat és vandalizmusokat az egyetemi hallgatóságnak tulajdonítják. A bukaresti egyetem rektorátusa meg van győződve arról, hogy ilyen intelligens és kulturált emberekhez méltatlan cselekedeteket nem egyetemi hallgatók, hanem kellő szülői felügyelet alatt nem álló középiskolai tanulók szoktak elkövetni, valamint azok a foglalkozás nélküli egyének, akik valósággal nyüzsgőnek Bukarest uccáin.

A rektorátus sajnálja ezt az egyetemi hallgató névvel való visszaélést és sajnálja azt is, hogy a közgazdasági közegek nem teljesítik kötelességüket, amely egy náluk rendszerint hiányzó tapintatosságon kívül abban kellene álljon, hogy a tetteseket identifikálják, letartóztassák és Marzescu-törvény alapján bíróság elé állítsák.

Ily módon az iskoláknak megvan a

lehetőségük arra, hogy levonják a konzekvenciákat s eltávolítsák körükből a tévesen bekerült elemeket.”

Az „Adeverul” hosszasan kommentálja a rektorátusi hivatal közleményét. Megállapítja, hogy valóban tévednek azok, akik az egész egyetemi hallgatóságra háritják át a diákszavargások ódiáját. Ezzel szemben nem kevésbé igaz az is, hogy a rendbontások elkövetői között ténylegesen vannak diákok, akik mindenesetre kis részét képezik az egyetemi hallgatóságnak.

A rektorátusnak kötelessége volna ezekkel szemben a legerélyesebben fellépni és nem mentegetni őket azal, hogy eselekedeteiket középiskolások rovására írja.

Mert végeredményben ha csakugyan középiskolások követték volna el az elmult esztendőknben a rendbontásokat, ugy ezek azóta már régen egyetemi hallgatók, akik minden bizonnyal folytatják ifju korukban megkezdett honmentő tevékenységüket.

Csernovicban nem voltak rendbontások

Csernovitz, december 11. A csernovitzi egyetemi ifjuság december 10-ikét a legnagyobb esendben és programszerűen ünnepelte meg. A diákság körében éleshangu szónoklatok hangzóttak el Radulescu egyetemi tanár ellen, aki az elmult vasárnap ahelyett, hogy az Eminescu síremlék felavatásán vett volna részt, David Faliknak, a meggyilkolt zsidó diáknak sírköveit ünnepélyre ment el. A diákkör elnöke az egyetem tanári karától Radulescu menesztését kérte és táviratilag kérte a közoktatásügyi minisztert is arra, hogy Radulescut állásából felfüggesse.

Rendbontások nem történtek.

Ruthenberg mérnök lesz az utoda Weizmannnak a Cionista Világszervezet elnöki székében?

Passfield lordnak állítólag távoznia kell a Fehérkönyv miatt

London, december 11. Az angol zsidóság lapja, a Jewish Chronicle felhívást keltett közöl. Megírja, hogy minden felhivatalos cáfolat ellenére Passfield gyarmatügyi miniszter bukott ember. Az a nagy felháborodás, ami a Fehér Könyv nyomában támadt,

arra az elhatározásra bírta a Macdonald-kormányt, hogy elejtse Passfieldet.

Egy másik híradás szerint a februári cionista kongresszus elé javaslatot fogadjak terjeszteni, hogy a világszervezet elnökéül P. Ruthenberg mérnököt vá-

lasszák meg annak dokumentálására, hogy a zsidóság a Palesztina-ügyek élére inkább műszaki embert akar, semmint politikust. A Ruthenberg kombináció másik oka az, hogy Ruthenberg Palesztinában él és kitűnően ismeri az ország minden problémáját.

Napról-napra rosszabbodik a konjunktura Amerikában

30 százalékkal esett vissza az építőtevékenység Newyorkban. Hivatalosan cáfolják azt, hogy Amerika beszüntetni hagyná az európai államok háborus tartozásainak fizetését

Newyork, december 11. Amerikában a konjunktura tovább rosszabbodik. A nyersvastermelés az előző hónapoz képest újra 14, az acélttermelés 18 százalékkal esett. Az áruháza forgalma is erősen visszament. A hanyatlás több mint 25 százalékos. Az építőtevékenység Newyorkban 30 százalékkal esett vissza. Az elrendet esdők száma 2031 volt, tizenhárom százalékkal több mint az elmult év november hónapjában.

Washington, december 11. Az amerikai külügyi államtitkárság hivatalos nyilatkozatban cáfolja azokat a világsajtóban megjelent híreket, hogy tárgyalások lennének folyamatban az érdekelte államok és Amerika között az európai államok háborus adósságai fizetésének beszüntetéséről. A hivatalos kommuniké hangoztatja, hogy arról sincsen szó, hogy a hatalmak által teljesített fizetések az európai gazdaság-

nak visszajuttassanak. Cáfolják azt is, hogy az Egyesült Államok és Franciaország kormányai között megállapodás készülne az aranytartalékok egyöntetű felhasználása kérdésében.

London, december 11. A Daily Telegraph washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok haditengerészete már megrendelt 300 beszélőfőlkészüléket az USA hadiflottája számára összesen csaknem hatszázezer dollár értékben.

Ki engedélyezte az orosz dumping hócipők behozatalát Romániába?

Senkisé tudja, hogy kiadott behozatali engedélyt, csak az biztos, hogy a háttérben nagy üzleteket bonyolítottak le

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Dreptatea”, a nemzeti-parasztpárt hivatalos lapja, valamint a liberálisok szócsöve, a Viitorul között már napok óta élénk polémia folyik akörül: ki engedélyezte az orosz dumping hócipőknek Romániába való behozatalát. Ugy az orosz hócipő, mint a szállított halszállítmány behozatala körül állandóan viharzik az ellenzéki pártok sajtója, amely különböző panamákkal vádolja meg ezekkel kapcsolatban a kormányt. A vádak pergőtüze elsősorban Madgearu föld-

művelésügyi miniszter ellen irányul, aki ma a kormány hivatalos lapjában a következő kommunikéba tette közzé:

„A hócipők behozatala az ipar és kereskedelemügyi, valamint a pénzügy minisztérium hatáskörébe tartozik. Amíg Madgearu volt a minisztérium vezetője, semmiféle orosz hócipő-szállítmánynak Romániába való behozatalát nem engedélyezte és éppen ezért az ellene irányuló rágalmatokat a legnagyobb eréllyel visszautasítja.”

Az Adeverul a kormánylap hivatalos kommunikéjéban nagyon furcsán talál-

ja és felteszi a kérdést, vajjon rágalom-e az, ha valakiről azt mondják, hogy orosz hócipők behozatalát engedélyezte. De ettől a kérdéstől függetlenül az Adeverul megállapítja, hogy ténylegesen nagymennyiségű hócipőt hoztak be az országba. Mély titok fedi, hogy a behozatal ténylegesen ki is engedélyezte, annyi azonban bizonyos, hogy a háttérben nagy üzletek lettek a kérdésel kapcsolatban lebonyolítva.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

Az állam sem keres és a lakosság is ráfizet a tizezer lejes utlevélre

Popoviciu fantasztikus kalkulációja, amelylyel két és félmilliárdal nemzeti vagyont akar megmenteni,

de amelyre éppen úgy rá fog fizetni az állam, mint a szeszadó illeték felemelésére

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Popoviciu pénzügyminiszternek az a bejelentése, hogy a kormány 600 lejről 10 ezer lejre karja felemelni az utlevélilletéket, az egész országban érthető megrökönyödést és felháborodást váltott ki. A lapok, a kormány orgánumait kivéve, valamennyien élesen támadják a kormányt az utlevélilletékek tervezett felemelése miatt, amivel egyébként nemesak az ellenzéki parlamenterek, hanem a többségi képviselők és szenátorok is elégedetlenek. Részben erre vezethető vissza, hogy a kamara pénzügyi bizottsága váratlanul megszakította a költségvetési tervezet vitáját és a tervezetet kiadták tanulmányozás végett a pénzügyi albizottságoknak.

Auboin kívánságára újabb egymilliárd lejjel kell csökkenteni a költségvetést

A „Miscarea” értesülése szerint Mironescu miniszterelnök, valamint Auboin, a Banca Nationala külföldi ellenőre ismételt kijelentették, hogy nincsenek megelégedve az egyes miniszteriumok által realizált megtakarításokkal. Az nem felel meg a valószínűségnek, mintha Auboin lemondással fenyegetőzött volna, de tény az, hogy a külföldi szakértő felhívta a kormány figyelmét az előirányzott kiadások túlzott voltára, a bevételeknek a krízis következtében várható újabb csökkenésével szemben. Auboin hosszúságos tárgyalásokat folytatott ebben a kérdésben Popoviciu pénzügyminiszterrel, aki végül is elhatározta magát arra, hogy megszakítja a költségvetési tervezet nyilvános vitáját és utasítást ad a pénzügyi albizottságoknak, hogy tanulmányozzák az egyes miniszteriumok költségvetéseit, tegyenek javaslatot a költségvetésben eszközendő újabb redukciókra vonatkozólag. A nyilvános vita megszakítására már csak azért is szükség volt, mert a pénzügyi bizottság tagjai nagy többségben azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy az állami bevételeknek utlevélilletékek, vagy bármely más adók fokozása révén indokolatlan és keresztülvihetetlen és ehelyett az állami kiadások csökkentésére van szükség. Valószínű, hogy újabb 1 milliárd lejes redukciót fognak keresztülvinni.

A pénzügyminiszter komolytalan kalkulációja

Az „Adeverul” ma délutáni számában ismételt támadja a kormányt az utlevélilletékek felemelése miatt. A lap rámutat arra, hogy az ország gazdasági és pénzügyi helyzete valóban nehéz, ez azonban nem indokolja azt, hogy a kormány minden koncepciót nélkülöző megoldásokkal jöjjön, amelyek már-már az öntudat hiányával határosak. Egy olyan költségvetési tervezet, amely a mezőgazdaságtól az elmúlt évit megközelítő bevételeket reméli akkor, amidőn a mezőgazdasági vagyon a gabonatermékek zuhanása következtében egyharmadára csökkent, — nem tekinthető komoly munka eredményének. Teljesen komolytalan azonban a javaslat, amely 10 ezer lejre akarja felemelni az utlevélilletéket. A pénzügyminiszter ur kiszámította, hogy az elmúlt évben 54 ezer utlevelet bocsátottak ki Romániában. A pénzügyminiszter ur feltevése szerint minden utlevél tulajdonosa átlag 50 ezer lejt költött el külföldön, — tehát 2 milliárd 700 millió lejt költöttek el külföldi országokban a román állampolgárok — és az utlevélilleté-

kek felemelése révén reméli megakadályozni a román nemzeti vagyonnak külföldre való vándorlását.

Az állam sem keres és a lakosság is ráfizet

„Nem beszélünk arról — írja az Adeverul. — hogy ez az intézkedés vajmi keveset fog hozni az államnak. És arról sem szólnunk, hogy a külföldre való utazásokat megakadályozva, indirekt módon csökkentik a román

államvasutak bevételeit is. De maga a tény önmagába véve egy súlyos eltévelyedés. Románia elvágja a kontaktust a külfölddel. Csak a milliomosoknak lesz ezután joguk átmenni a határon. Csak ők élvezhetik a nyugati kultúrát, csak ők fogják magukat külföldi fürdőhelyeken gyógyíttathatni. Nem-e csodálatosan demokratikus ez az intézkedés? A kereskedelmi és ipari kapcsolatok nem érdeklik Popo-

viciu urat. Arra a kevés gazdasági kapcsolatra sincs szükség, ami eddig volt. Azok a szegény emberek, akik egy egész éven át dolgoznak egy felüldítő külföldi utazás reményében mintha nem is léteznének. Popoviciu elrendeli: vagy 10 ezer lejt vagyis egy párizsi utazás költségeit kell fizetni egy utlevélért, — vagy kínai falakat Románia köré.

Nem kételkedünk abban, hogy ebből az aberrációból még Romániában, az összes lehetőségek hazájában sem lesz törvény. És ha mégis az lesz, örökkön-örökké jellemezni fogja, hogy demokratikus kormányzás hogyan van felkészülve Románia legsúlyosabb gazdasági válságának idejében a krízis megoldására.”

Ha ebből a torzszülött javaslatból mégis törvény lesz, akkor az állam ugyanúgy fog járni, mint a szeszadó felemelésével, ami fellendítette a fereszeszipart. Ugyanakkor negyedére csökkentette az állam szeszbevételeit.

Laval is visszaadta Doumerguének megbízatását egyelőre Steeg szenátor próbál kabinetet alakítani, de lehet, hogy Poincare jön

Tardieu helyzete napról-napra lehetetlenebb lesz. Csak Tardieu végleges elejtése vezet ki a válságból

Párizs, december 11. Pierre Laval deignált miniszterelnök az esti órákban megjelent Doumergue köztársasági elnöknel s bejelentette, hogy kormányalakítási vállalkozásáról lemond és megbízatását visszaadja. Beavatottak szerint Lavalt e lépésre a radikálisok kényszerítették, akik Tardieuvel és a köztársasági demokrata szövetség vezetőpolitikusaival nem akartak együttműködni, noha Laval a pártnak felajánlotta a pénzügyi, földművelési, tengerészeti és gyarmatiügyi tereket és két államtitkárságot. Laval sikertelenségével kapcsolatban politikai körökben azt beszéltek, hogy Poincaré a helyzet súlyosságára való tekintettel most már nem fog elzárkózni attól,

hogy a neki újra felajánlandó kormányelnöki deignálást elfogadja. Egy idejűleg a lapok Steeg szenátor kormányalakítási megbízatását kombinálják, aki az utóbbi időben távol tartotta magát a pártküzdelmektől és talán a siker reményével kezdhette tárgyalásokat.

Fennáll Poincaré deignálásának lehetősége, de már újra kezdik kolportálni Tardieu visszatérésének lehetőségét is.

Doumergue köztársasági elnök ma délután az Elysée-palotába kérte Steeg szenátort és az audiencia során felajánlotta neki a kormányalakítási megbízást. Steeg a megbízatást ideig-

lenesen elfogadta s a délután folyamán megkezdte tanácskozásait a szenátus és a kamara elnökeivel és politikai barátaival.

Párizs, december 11. A szociáldemokrata Populaire szerint a parlamenti vizsgálóbizottság előtt halmozódnak a bizonyítékok Tardieu ellen, a Qustric-bankbotrányban való közvetlen érdekeltiségre vonatkozóan. Tardieu helyzete napról-napra lehetetlenebb lesz s ez kihatással van a politikai tárgyalásokra. Barthou és Laval kudarcra után — a lap szerint — újabb hiábavaló kísérletezések lesznek, ha végre is el nem határozzák, hogy Tardieut végkép elejtik.

Einstein professzor üzenete az amerikai cionista szervezetnek:

„A Zsidó Nemzeti Otthon nem luxus, hanem keserű kényszer

Nincs ok passzimizmusra, de a zsidóságnak meg kell sokszoroznia energiáját és áldozatkészségét

Antwerpen, december 11. Közölte az Uj Kelet, hogy Albert Einstein professzor amerikaiába való elindulása előtt nyilatkozott a különböző aktuális zsidó kérdésekről. A világhírű tudós e nyilatkozatokról függetlenül Amerika cionista szervezeteinek a következő üzenetet küldte:

„Nem tudom titkolni, hogy a brit kormány és az angol bürokráciának a zsidó nemzeti otthon ujjáépítése kérdésében tanúsított magatartása engem a kormányba vetett reményeimből teljesen kijózanított. A zsidók szolidaritásának és bizakodásának újabb megnyilatkozása megnyugtató engem, mert látom, hogy Palesztina ujjáépítésének eszméjében a hűség és testvériszeretet láncai kötik össze a világ zsidóságát.

A ma uralkodó világkrízis, amely minden népet magával ragad, aktuális teszi ismét a zsidó problémát. Mi zsidók mindenütt ellenségkedéseknek és mellőzéseknél vagyunk kitéve és a legtöbb európai országban a nacionalizmus és egy pökhendi fajbüszkeség tendenciái agresszív zsidógyűlöletben fejeződnek ki. Ilyen időkben a zsidók az ellenük intézett támadásokat nem védhetik ki mással, mint önbecsülésük és szolidaritásuk megerősítésével. Még fontosabb ennél is, hogy a zsidók erősen vegyék ki részüket a palesztinai zsidó nemzeti otthon ujjáépítésének együttes munkájából. Ennek a munkának értékét emeli a sok nehézség és akadály, amely az uj-

jáépítés elé tornyosul. Mert éppen e nehézségek legyőzésében fog mutatkozni a zsidó nép idealizmusa és alkotó készsége.

Palesztina fejletlen ország még. Zsidó akaraterő, zsidó munka és zsidó tőke Palesztinát a közelkelet civilizációjának előrésként fogja kialakítani. Palesztina a zsidó ujjáépítés modern metodusai révén elhelyezkedési lehetőségét nyújt arabok és zsidók számára egyaránt, akik országukban békésen élhetnek együtt. Ugy vélem, hogy az elmúlt év visszahatásai meg fogják erősíteni azt a meggyőződést, hogy komolyan kell foglalkoznunk a

türelmesen dolgozó arab nép helyzetének javításán és kell, hogy meggyőzőzük őket a békés együttélés lehetőségéről.

Semmi okom nincs a pesszimizmusra. A Palesztina-ujjáépítés eredménye elsősorban attól függ, hogy a zsidók mennyi nemes elhatározást és energiát fektetnek be ebbe a grandiózus munkába. A zsidó nemzeti otthon nem jelent luxust a zsidó nép számára, hanem keserű kényszert és ezért kell, hogy kísérletet tegyenek arra, hogy megsokszorozzák energiájukat és hogy ezen a révén urai legyenek a helyzetnek.”

Az álláshalmazásról szóló javaslat szerint senkisémet kaphat 500 lejnél magasabb napidiját

Az egyetemi tanárokat kivették az álláshalmazási törvény rendelkezései alól

Bucuresti-Bukarest, december 11. A kamara jogi bizottsága folytatta az álláshalmazási javaslat vitáját. Elhatározták, hogy a lelkesek nem lehetnek egyuttal tanítók, illetve nem huzhatnak kettős fizetést e címen. Kimondták továbbá, hogy senki sem kaphat egy napra 500 lejnél magasabb napidiját akárhany bizottságban is vett részt. Az ülésen jelen volt Cantacuzino tanár is, aki kifejtette, hogy az álláshalmazási törvény

nem alkalmazható az egyetemi tanároknak, mert ez minden tudományos munkát lehetetlenné tenné. A bizottság magáévátette a felhozott indokokat és az egyetemi tanárokat kivette a törvény rendelkezései alól.

**A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL-
LANDOAN KAPHATOK AZ UJ KE-
LET KÖNYVOSZTALYABAN.**

Ujra vé Hambu és renc

Elvetették a n

Berlin, decembe
horst és Grasbro
is voltak zavargá
zavargók lövésekl
karhatalom is kén
használatra. Egy
életveszélyesen, sz
sebesültek.

Galac ban le

Bucuresti-Buk
A galaci hatóság
letartóztatást esz
tek egy egyént,
hogy kapcsolatba
leplezett orosz
Dumitrescu király
letartóztatott beis

Ki vezénye

A tet Do bü

**Condescu üg
hogy nem ő**

Cluj-Kolozsvár
Uj Kelet tudósít
dés mellett zajlott
harmadik szekció
mokok hirlapiró
viteli tárgyalása.
jos Domokos lapja
a szomorú emléke
zsről és azzal vá
a dévai törvény
felelős a harmincl
mert a sortűzet ő
sokra. Condescu
az állítását rágal
és ezen a címen
ujsgáiró ellen. O
domása sem volt
járásról. A kolozs
dig, anélkül, hogy
tette volna, kitziz
és arra elővezette
sem tudott magát

*A törvényszék
ítélte Olajos D
szetesen fellebb
ítélte*

A lupényi véren
szik, még frissen
kezetében, mert
lebbviteli tárgya
nagy érdekföldés
lőtermet szufolási
zönség, amikor D
elnök a tárgyalá

*Con
bizo*

Érdekessége a
azon Condescu is
sortűz után az új

Minden hangza
kon haladva, a t
kará

„OLCSÓ
jelszó alatt hozzu
mosó a
Árakat nem hird

Vétel-ké
GRÜNW

Ujra véres ütközet volt Hamburgban a kommunisták és rendőrök között

Elvetették a nemzeti szocialisták bizalmatlansági indítványát

Berlin, december 11. Hamburg Uhlenhorst és Grasbrook városrészeiben ma is voltak zavargások. A karhatalmat a zavargók lövésekkel fogadták s ezért a karhatalom is kénytelen volt a fegyverhasználatra. Egy ember meghalt, többen életveszélyesen, számosan súlyosan megsebesültek.

A birodalmi gyűlés mai ülésén elutasították a nemzeti szocialisták azon javaslatát, hogy a csütörtöki ülésen széleskörű külpolitikai vitát kezdjenek és nem fogják tárgyalni a birodalmi miniszterek ellen ugyancsak nemzeti szocialista részről betervezett bizalmatlansági indítványokat sem.

Galacba vezetnek a Konstancában leleplezett terrorszervezet szálai

Bucuresti—Bukarest, december 11. A galacai hatóságok tegnap este újabb letartóztatást eszközöltek. Őrizetbe vettek egy egyént, akiről bebizonyult, hogy kapcsolatban állott a legutóbbi leleplezett orosz terrorista szervezettel. Dumitrescu királyi ügyész kérdéseire a letartóztatott beismerte, hogy részese

volt az egy évvel ezelőtt Barbos állomás mellett elkövetett vasuti merényletnek is. Azt hiszik, hogy a tettes összeköttetésben állt a tegnapi Konstancában leleplezett szervezettel is. Nevét a vizsgálat érdekében egyelőre nem közölték a nyilvánossággal.

Ki vezényelt sortűzet Lupényban?

A tábla 15.000 lej pénzbüntetésre változtatta át Olajos Domokos hat havi fegyházbüntetését,

aki a lupényi vérengzésekről írott tudósításában az ügyészt tette felelőssé a harminckét bányász életéért

Condescu ügyész minisztériumi bizonyítvánnyal igazolta, hogy nem ő lövette!

Cluj—Kolozsvár, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Őriási érdeklődés mellett zajlott le a kolozsvári tábla harmadik szekciója előtt Olajos Domokos hírlapíró sajtóperének fellebbezési tárgyalása. Ismeretes, hogy Olajos Domokos lapjában cikksorozatot írt a szomorú emlékeztető lupényi vérengzésről és azzal vádolta meg Condescut, a dévai törvényszék ügyészét, hogy felelős a harminckét bányász haláláért, mert a sortűzet ő vezényelte a munkásokra. Condescu ügyész Olajosnak ezt az állítását rágalmazásnak minősítette és ezen a címen sajtóperet indított az újságíró ellen. Olajosnak azonban tudomása sem volt az ellene indított eljárásról. A kolozsvári törvényszék pedig, anélkül, hogy a vádlottat kiértesítette volna, kitűzte a tárgyalás napját és arra elővezették Olajost, aki védőt sem tudott magának kijelölni.

A törvényszék hat hónapi börtönre ítélte Olajos Domokost aki természetesen fellebbezéssel élt a súlyos ítélet ellen.

A lupényi vérengzés emléke, úgy látszik, még frissen él az emberek emlékezetében, mert a mára kitűzött fellebbezési tárgyalás elé szokatlanul nagy érdeklődéssel néztek és a tárgyalótermet zsufolásig töltötte meg a közönség, amikor Dimitriu táblai tanácselnök a tárgyalást megnyitotta.

Condescu minisztériumi bizonylata

Érdekessége a tárgyalásnak, hogy azon Condescu is megjelent. A lupényi sortűzet után az ügyészt Déváról Jasiba

helyezték át, ahol azóta vezetőügyésze lett az ottani ügyészségnek. Condescu vezetőügyész a tárgyalásra magával hozta az igazságügyminisztérium bizonyítványát, amely azt igazolja, hogy az elrendelt fegyelmi vizsgálat őt teljesen tisztázta és

hivatalosan bebizonyosodott, hogy a sortűzet nem ő vezényelte 1929 augusztus 10-én.

Ezzel a bizonyítvánnyal jelent meg a Tábla előtt Condescu vezetőügyész és kérte az elsőfoku ítélet fenntartását Olajossal szemben.

Ha nem Condescu ki volt a tettes?

Olajos védelmében dr. Pordea Augustin, dr. Rosin Constantin és dr. Szegő Imre ügyvédek vonultak fel, akik érdekesen kommentálták Condescu minisztériumi bizonyítványát. Kifejtették a védők, hogy a román törvények értelmében forradalmak, vagy lázadások esetén sortűzet vezényelni csak a jelenlévő ügyészeknek, bírónak, vagy járásbíróknak van joga. Különös helyzetet teremt tehát Condescu ügyésznek ez a most prezentált bizonylata, mert ha igaz az, hogy a sortűzet nem Condescu vezényelte, akkor nyilvánvaló, hogy az jogtalanul dördült el, mert az összes jelenlevők közül Rozvan prefektus és a karhatalom parancsnokát is beszámítva, senki másnak, mint Condescunak sortűzet vezényelni joga nem volt.

Ha tehát Condescu nem vezényelt sortűzet, önként merül fel a kérdés, hogy ki vezényelte?

A védők egyöntetűen bizonyítani igyekeztek, hogy Olajos Domokost a legmesszebbmenő jóhiszeműség vezette cikkei megírására. Condescuval szemben nem követett el rágalmazást, mert egészen nyilvánvaló lehetett előtte, hogy a sortűzet csakis az ügyész rendelkezése el. Olajos törvényes álláspontjára helyezkedett, amikor Condescu-ról feltételezte, hogy a sortűzet ő vezényelte. Hivatkoztak ezután arra, hogy Olajos a törvényszéki tárgyaláson még

védőt sem nevezhetett meg. A Tábla a perbeszédnek elhangzása után ítélethozatalra vonult vissza és rövid tárgyalás után hirdette ki Dumitrescu tanácselnök, hogy a Tábla megsemmisíti a törvényszék ítéletének a börtönbüntetésre vonatkozó részét és azt 15 ezer lej pénzbüntetésre változtatja át. Az ítéletben az ügyész meg nyugodott, de Olajos Domokos fellebbezést jelentett be a semmitőséghez.

A dési ortodox konferenciáról kivonult delegátusok a nagyváradi akció folytatását határozták el

Dés, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A dési ortodox konferencia, mint az Uj Kelet megírta, nem hozta meg az ortodoxia békejét. Minthogy a konferencia nem volt hajlandó a Hirsch Jakab által betervezett nagyváradi javaslat fölött a választások előtt tárgyalásba bocsátkozni, Schwartz Jakab a Nagyváradon egyesült hitközségek nevében deklarációt olvasott fel. Ebben a deklarációban kijelentette, hogy mindazon hitközségek reprezentánsai, akik a váradi javaslat alapján állanak, nem vesznek

részt a választásokon és amennyiben jelölnek és megválasztanak őket, ők a jelöltséget nem fogadják el. A deklaráció felolvasása után a hitközségek küldöttei kivonultak. Ezek a delegátusok másik helyen gyűltek össze és itt tanácskoztak. Elhatározták, hogy a váradi javaslat alapján tovább folytatják a megkezdett akciót és legközelebb gyűlésre hívják össze mindazon hitközségeket, amelyek a váradi javaslat alapján követelik az ortodoxiának egészséges alapon való újjászervezését.

Moldován tartományi igazgató lemond az álláshalmozási törvény miatt

Utódja valószínűleg dr. Georgehe Crisan lesz

Bucuresti-Bukarest, december 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A ma déli órákban az a bukaresti híradás terjedt el a lapok közlései nyomán Kolozsváron, hogy Moldovan Valér tartományi igazgató Bukarestben beadta lemondását. Az Uj Kelet munkatársának magánforrásból származó értesülése szerint Moldovan Valér még nem adta be lemondását, de azt a kormány tagjai előtt kilátásba helyezte. Moldovan Valér lemondása az álláshalmozásokról szóló törvény meg szavazásakor válna aktuálissá, ugyan is Moldovan Valér egyetemi tanár, szenátor és tartományi igazgató is egyszemélyben, mindhárom állást pedig a készülő törvény értelmében nem tarthatja meg.

Abban az esetben azonban, ha a törvényjavaslatnak azt az intézkedését, mely szerint állami hivatalnokok (egyetemi tanárok, papok, katonák stb) betölthetnek miniszteri munkakört is, a tartományi igazgatókra is kiterjesztik. Moldovan Valér megtartja igazgatói állását is.

Az Uj Kelet munkatársa a délután folyamán felkereste Hodor Viktor államtitkárt, aki kijelentette, hogy Moldovan Valér lemondási szándékáról nem tud. A tartományi igazgató Kolozsváron említést sem tett arról,

hogy szándékában volna lemondani. Az államtitkár a nap folyamán többször próbált telefonon érintkezést keresni Moldovannal, azonban ez nem sikerült, a belügyminisztériumtól pedig azt a felvilágosítást nyerte, hogy ott Moldovan Valér nem nyújtotta be lemondását.

Moldovan Valér egyébként ma délután érkezett vissza Bukarestből.

— Los Angelesben léggömbökön helyezik el a forgalmi rendőröket. New Yorkból jelentik: Los Angelesben a jövőben a forgalmas utcák kereszteződésénél a forgalmi rendőröket tizenöt méter magas kötött léggömbökben fogják elhelyezni. Ezzel meg akarják takarítani azt a helyet is, amit a közlekedési rendőrök elfoglalnak.

— Merényletet akartak elkövetni a chilei elnök vonata ellen. Londonból jelentik: A Times távirata jelenti Santiago di Chileből, hogy terrorista összehúzó merényletet terveztek a köztársasági elnök vonata ellen, amelyet sikerült megfújni. Santiago közelében a vasutvonalon öt helyütt helyeztek el dinamitot és bombákat, hogy az elnök különvonatát a levegőbe röpítsék. Eddig négy terroristát tartóztattak le, akiket a rendkívüli törvényszék elé állítanak. Az elnök vonata egy óras késéssel áthaladt baj nélkül a vonalon.

Minden hangzatos reklám nélkül tovább is a tisztességes kereskedői utunkon haladva, a tisztelt vásárlóink szives tudomására hozzuk, hogy

karácsonyi occasió vásárunkat

e hó 5-én megkezdjük

„OLCSÓT, DE FINOMAT ÉS SZÉPET“

Jelszó alatt hozzuk márkás árúinkat, a legfinomabb szöveteket, selymeket és mosós anyagokat eladásba, mélyen leszállított árakban. Árakat nem hirdetünk! Selejtes árut nem hozunk forgalomba! Garantált, jó minőséget adunk!

Vétel-kényszer nélkül kérjük árúink megtekintését.

GRÜNWARD & STEINER Női divat különlegességek áruháza, CLUJ, Piața Unirii 12.

javaslat 500 lizat

Hova lett az Arad-Brád-i vagyona?

A busásan dotált igazgatói állások tömege és intervenciók kiadások rendítették meg az Arad-Brád-i rt. helyzetét

Az utolsó pillanatban az általános leépítés mellett döntött az igazgatóság. Az igazgatósági tagok számát 7-re csökkentették

Arad, december 11. Az Arad-Brádi Rt., rövidített néven a SIAB, november 29-ére tűzte ki a közgyűlést, amelyet miután azon az állam képviselője nem jelent meg, nem lehetett megtartani. November 29-én, december 9-ére, halasztották el a rendkívüli közgyűlés megtartását, amelyen egy a részvényesek, mint az igazgatósági tagok nagyszámában jelentek meg. A mai gyűlésre megérkezett az állam képviselőjében Vlad Sándor országgyűlési képviselő is, aki az államnak 94.332 részvényét képviseli. A gyűlésen résztvettek Mocioni Antal, Tüdös Béla, Rényi Miklós, Kórosy György, Köpf János dr., Issekutz István, dr. Niculescu Cristea, Bornea Gyula, Nemes Zoltán dr. Kolozsvár, Hiotu volt udvari miniszter és még számosan.

Katasztrofális pazarlás

A közgyűlést megelőzőleg délelőtt igazgatósági ülés volt, amelyen megartgályalták azokat az eshetőségeket, amelyek a gurahonci Cementgyár üzemének továbbfolytatása vagy annak leállítására árán előállhat. A mai közgyűlés tulajdonképpen főtárgya az volt, hogy megállapítsák a SIAB további működésének életlehetőségeit és azt a körülményt, vajjon milyen perspektívák nyílnak ezzel kapcsolatban. A közgyűlés eredményéből megállapítható, hogy az új cég, illetve, az új és mérsékelt számú igazgatósági tagokkal működő Arad-Brádi Rt. kénytelen a gurahonci cementgyár üzemét leredukálni, sőt szükség esetén azt bérbeadni, miután, nemcsak investációs tőke, de kellő összegű üzemi tőke sem állna rendelkezésére a gyár menetének biztosításához. Más részről pedig a legteljesebb takarékosságot és az eddigi felesleges súlyos és inkább luxusszámba menő költségek leépítését is el kellett határozni, hogy az életlehetőség megmaradjon. Ilyenkor és ilyen rendkívüli közgyűlések idején ékes módon megnyilatkozik azoknak a helytelen és körülményekkel számot nem tevő rendszereknek visszaforgása, amelyek felesleges módon halmoztak jövedelét igazgatói állásokat administrateur-deleguei pozíciókat és halmoztak különböző inveciók kiadásokat ezer lejes megjelenési zsetonokat. Ez a rendszer vezetett azután odáig, hogy egy nagymultu és azelőtt elsőrangban prosperáló üzem leépítésre kényszerülhetett.

Általános leépítést határoz el a közgyűlés

Mocioni Antal nyitotta meg a gyűlést és rámutatott arra, hogy a SIAB egyik főproblémája a gurahonci cementgyár kérdése, amely megoldásra vár. Felkérte az állam képviselőjét, hogy az mint a részvények majoritásának birtokosa, nyilvánítsa véleményét e kérdésben.

Vlad Sándor képviselő kijelentette,

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 7. sz. Fiókintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehulsi vaniei-Szilágyosah, Jibou-Zsibó, Zalău-Zilah Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Ki segít” Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosújvári fiókintézet e.

**Saját tőkét
60 millió lei**

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely.

hogy ő mint közel százezer SIAB részvény képviselője határozottan ellenzi még a gondolatát is annak, hogy a cementgyárt eladják, mert elsősorban a gyár állami javak közé tartozik és elidegeníteni nem lehet, másodsorban az ő véleménye szerint nem szabad munkáselbocsátásokkal a munkanélküliséget növelni és végül

Egy kommunista munkanélküli rálőtt a dán munkaügyi miniszterre

Kopenhága, december 11. A parlament mai ülésén Steenke dán népjóléti és munkaügyi miniszter beszéde közben az ülésterem karzatán egy kommunista ellenbeszédbe kezdett s ugyanekkor társa, egy munkanélküli revolverből célzott lövést adott le a terembe a beszélő miniszter felé. A lövés nem talált. A merénylőt azonnal lefogták még mielőtt fegyverét újlag elszűthette volna. A merénylettel kapcsolatban a karzaton összesen négy leartóztatást eszközöltek. Az ülést nem

azt tartja, hogy az állam által elhatározott általános utépitési program során feltétlenül fellendül a cementgyár sorsa. Tehát az állam képviselőjében, ugy az eladás, mint az üzembeszűntetés ellen foglal állást.

Kórosy György dr. nyugalmazott főispán szintén az eladás ellen foglalt állást és azt tartja, hogy inkább igyekezzenek bérbeadni, ha az üzem folytatása nehézségekbe ütközik, miután az üzem folytatásához szükséges tőke nem áll rendelkezésükre. Nemes Zoltán szenátor leszögezi, hogy az általános vélemény a cementgyár eladása ellen foglal állást, tehát két alternatíva között kell határozni, bérbeadják-e a cementgyárt, vagy redukálják az üzemét.

szakították félbe és a miniszter folytatta beszédét.

Kopenhágai jelentés szerint a parlamenti merénylő kihallgatása folyamatban van. A hatóságok megállapították, hogy munkanélküli kommunistákból még három hónappal ezelőtt akcióbizottságot alakítottak, amely tagjait terrorrelekmények elkövetésével bizta meg. Ez uton akarták a közérdeklődést felkelteni a munkanélküliek nyomasztó helyzetére.

Borzalmas tömegszerencsétlenség egy jugoszláviai tengeri kikötőben

Belgrád, december 11. Borzalmas szerencsétlenség történt a szusaki kikötőben. Az ideiglenes cölöpökre épített móló leszakadt és több száz ember beleesett a vízbe, ahonnan eddig három halottat emeltek ki.

1925-ben miután a kikötő szűknek bizonyult a forgalom lebonyolítására a Pradjice városrész közelében egy provizórius cölöpöket építettek, amelynek a kisebb személyhajók kötöztek ki. Ezen a faépítményen tegnap többszáz főből álló közönség várt a felkeltőkor induló Topola nevű személyhajóra, amely Ezusak és Rab között közlekedik. A gőzös egy negyedkétkor érkezett a pradjicei gáthoz és amint a hajótest hozzáért a faépítményhez, irtózatos resegés támadt, a gát a közepén kettévált és a rajta álló többszáz ember a tengerbe zuhant. Oriási pánik keletkezett annál is inkább, mert aznap heves bora dühöngött az Adrián. A hullámok között borzalmas élet-halál harc kezdődött és a fuldoklók segítségkiáltása mellett a gerendákra zuhant emberek szívtépő jajgatása töltötte be a

levegőt. Nemsokára több bárkát kerítettek elő és megkezdtek a mentési munkálatokat. A halottak számát egyelőre még megközelítő pontossággal sem lehet megállapítani, miután nem tudják, hogy hány utas várt a hajóra.

Eddig három holttestet halásztak ki a vízből. Ezek közül tizenhatan könyvesdobozokból, akiknek személyazonosságát a zsebében levő iratokból állapították meg, a másik egy ismeretlen aszszony, a harmadik áldozatot, aki szintén ismeretlen, még élve sikerült kihuzni a vízből, de a zuhanás következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházban még a délután folyamán meghalt.

A többi utast félig összefagyva huzták ki a vízből. Ezek közül tizenhatan könyvesdobozokból, akiknek személyazonosságát a zsebében levő iratokból állapították meg, a másik egy ismeretlen aszszony, a harmadik áldozatot, aki szintén ismeretlen, még élve sikerült kihuzni a vízből, de a zuhanás következtében olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházban még a délután folyamán meghalt.

A vizsgálat megállapította, hogy a katasztrófát valószínűleg a faépítmény korhadtsága idézte elő.

Rendkívül olcsó kottavásár!

Zsidó tárgy kották fél- és negyedáron A leghíresebb zsidó zeneköltők művei (Német, jiddis, héber szöveg)

Enek (zongorakísérettel) drb.-ja 15 lej
Engel: Mutter
Engel: Wen der Mensch
Engel: Achtung
Engel: Som Bimkom Arazim
Frenkl: A Heim — a heim
Gsaminsky: Unter Soreles

Darabja 25 lej

Nadel: Chassene — Ta
Gsaminsky: Eili — Eili
Gsaminsky: Lied fun Jessejme
Schumann: Basse Malke
Engel: Gibts ein Land
Engel: Meiner Freudin
Engel: Die Wunderrose
Engel: Es kommt morgen
Engel: Er hat mir fest gelobt
Streicher: Schir — Haschirim
Schkljar: Far'n Obschejd

Darabja 40 lej

Milner: In Chejder
Kopit: Woswet sajn
Gsaminsky: Lied über Estherka
Schalit: A Lied fun a Fejele
Lwow: A Retenisch
Engel: Faterlein
Engel: Vajhi vischurun melech
Erich: Zion

Darabja 50 lej

Milner: Qber die Aojfen
ZONGORA
Achron: Symphonische Variationen 100 (180 lej helyett)
Engel: Hadibuk 100 (180 lej helyett)
Aisberg: Hebraische Rhapsodie 100 (180 lej helyett)
Milner: Baim Reb'n 45 lej
Alman: Pilpul 20 lej
Rosovski: Poem 50 lej
Engel: Volkweise 60 lej

HEGEDÜ—ZONGORA

Darabja 30 lej

Alman: Ajesch
Achron: Tanzimprovisation
Achron: Eli Zion
Achron: Merchen
Achron: Weinglied
Engel: Freilachs (Tanz)
Engel: Chabad-er Melodie
Lwow: Voloehl
Gniessin: A Nigun

Darabja 50 lej

Achron: Hebraische Melodie
Achron: Eine Tanzimprovisation
Rosovski: An der Wiege
Weinberg: Romanze
Gsaminsky: Kleine Rapsodie
Achron: Hebraischer Tanz 75 lej
VEGYES HANGSZER
Hadybuck (partitúra 300 lej (500 lej h.)
Engel: Volksweisenkranz (négykezes)
Stutschewsky (Cello-klavier) 75 lej
Rosovski: Fantastischer Tanz
100 lej (170 lej helyett)
Gnessin: Variationen (Streichquartett) 75 lej

GYERMEKDALOK

Egyenkint 15 lej, gyűjtemény 60 lej

Táncdalok:

Chesbojn zedek
Chazkele
Ja chaj lili
A dudele
Schirej Chamisrach
Der Fodim
Tief in Weldele
Der Schikur
Klipp-Klapp
Jankele geth in Schuhe
Fischelach kojfen
Ára darabonkint 10 lej, a 11 darab összesen 70 lej.

Hatikva magyar-héber szöveg 15 lej
KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

Az összeg előzetes beküldése mellett portómentes szállítás. Utánvételt a partóköltséget felszámítjuk.

Tovább folyik a rostálás az orosz kommunista pártban. Londonból jelentik: Oroszországban folytatják a kommunista párt tagjainak rostálását. Azokat a munkásokat, akik ellen a legesélyesebb gyanu merült fel megbízhatóságuk irányában, a pártból kirekesztik és az eddig végzettnél alacsonyabb rendű fizikai munkára fogják. Folyik a selekció a közhivatalokban is, ahová hirtelen ifjúkommunistákat vezényelnek be szolgálatra.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR VESZEDELMEITŐL
VEDJETEK
TORKOTOKAT, MELLÉTEKET ÉS A TUDÓKET A MEGHÜLÉS, TOROKFÁJÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA ELLEN, A
VALDA PASTILLÁK
ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYÖZI A LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT
A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTARBAN

Az Uj Kelet bányási Főszerkesztés Felelős szerkesztője Bukarest Hátzégi Cikkeink után megjelölve

Sorsd

előtt áll az Ezekben a sorsd hogy vajjon rivni a világ megillető tiszteletet el, hogy a tani a Palesztinában vállalt. Az alternatívára most a Most bizonyos dely zsidóság mily mértékben egyetemesen. Aki részvételni sorsd inkább, mint a maga sikelj. Mert csak a szimbóluma a való részvétel napjainkban telességünk nem feladati addig nem a zsidóság amig a zsidós kötelességet szemben, míg olyanok, akik zsidó nép erő. Tekintettel zisre, a cionis re szállította mindenkinek arra, hogy az A sikelgyi nak meg Erdőban, hogy m jesítésére felh szeretettel és

— Csehlovákia a magyar korreskedelmi Prágából jelenában Matousdelmi minisz kereskedelmi gozattá, hogy nem volna kiviség állapotában. A miniszter many mindent szerződés megmégsem követmany a felelő A csehlovák gyalások ügyé jegyzéket juttat hoz, amelyben lások folytatás delegációt Prág

— A belga nak a hadügyi szelből jelentik mara elé terjed hadügyi költsé szerepelnek a mére hivatott lataira. A bel főbizottsága te hogy a hadügyi akciót indít a

— Berlin vá bankettet. Berlin tanácsa a nyokra és az való tekintettel vöben semmifé mal nem ad ba vagy egyebb a diszbeideket

— Az olasz családtagjait is tik: Az olasz családtagjait is rezsim ellen for Rómában letar asszonyt, egy é mert költő hat gét és külön bi azért, mert fia. egyesület-et a A fiatal de B néhány hónap Olaszországból dett el, most a ségre vonni fia

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Sorsdöntő fordulat

Élőtt áll az egész világ zsidósága. Ezekben a sorsdöntő időkben dől el, hogy vajjon a zsidóság ki tudja-e nyerni a világ közvéleménye előtt az őt megillető tiszteletet, vagy sem. Most dől el, hogy a zsidóság be tudja-e váltani a Palesztina felépítésével kapcsolatban vállalt kötelezettségeit.

Az alternatívák közül való választásra most jött el az igazi alkalom. Most bizonyíthatja be elsősorban Erdély zsidósága, hogy mennyiben és mily mértékben vállalt részt a zsidóság egyetemes sorsának kialakításában. Aki részt akar venni ebben a történelmi sorsváltásban, annak ma, inkább, mint valaha, ki kell váltania a maga sorsát.

Mert csak a sékelt megváltása, mely szimbóluma a cionista mozgalomban való részvételnek, jelenti különösen napjainkban azt, hogy megtettük kötelezettségünket önmagunkkal és történelmi feladatainkkal szemben. Mindaddig nem várhatjuk Angliától, hogy a zsidóság célkitűzéseit honorálja, amíg a zsidóság maga nem teszi meg köteletségét nemzeti célkitűzéseivel szemben, míg saját soraiban akadnak olyanok, akik távol tartják magukat a zsidó nép erőfeszítéseitől.

Tekintettel a súlyos gazdasági krízisre, a cionista világszervezet 40 lejre szállította le a sékelt árat, miért is mindenkinek meg van a lehetősége arra, hogy azt megváltssa.

A sékelypütyök a napokban indulnak meg Erdély városáiban és falvaiban, hogy mindenkit kötelezzék teljesítésre felhívjanak. Fogadják őket szeretettel és váltsák meg a sékelt!

Csehszlovákia jegyzékben kérte fel a magyar kormányt a cseh-magyar kereskedelmi tárgyalások folytatására. Prágából jelentik: A szenátus bizottságában Matousek csehszlovák kereskedelmi miniszter a magyar-csehszlovák kereskedelmi tárgyalásokról szólva hangsúlyozta, hogy Csehszlovákia számára nem volna kívánatos, ha szerződésalkültség állapotába lépne Magyarország. A miniszter szerint a csehszlovák kormány mindent igyekszik elkövetni a szerződés megkötése érdekében s ha ez mégsem következhetne be, a cseh kormány a felelősséget magáról elhárítja. A csehszlovák kormány egyébként a tárgyalások ügyében a mai nap folyamán jegyzéket juttat el a magyar kormányhoz, amelyben közli készségét a tárgyalások folytatására és a magyar tárgyaló delegációt Prágába meghívja.

A belga szocialisták harcot indítanak a hadügyi költségvetés ellen. Brüsszelből jelentik: A belga kormány a kamara elé terjesztette a költségvetést. A hadügyi költségvetésben nagy összegűk szerepelnek a belga keleti határ védelmére hivatott erődítések építési munkálataira. A belga szociáldemokrata párt főbizottsága tegnapi ülésén elhatározta, hogy a hadügyi költségek ellen erőteljes akciókat indít a parlamentben.

Berlin város tanácsa nem ad több bankettet. Berlinből jelentik: Berlin város tanácsa a súlyos gazdasági viszonyokra és az szükségesek nagy számára való tekintettel elhatározta, hogy a jövőben semmiféle ünnepélyes alkalommal nem ad bankettet és a kongresszusi vagy egyéb ünnepségek programjából a díszbenedeket végleg törlik.

Az olasz fasizmus már ellenfelei családtagjait is üldözi. Párizsból jelentik: Az olasz fasizmus most már azok családtagjait is üldözi, akik a fasizista rezsim ellen fordultak. Így a napokban Romában letartóztatták Lilián de Bosis asszonyt, egy évekket ezelőtt elhunyt ismert költő hatvanöt éves beteges feleségét és külön bíróság elé fogják állítani azért, mert fia, Lauro de Bosis „nemzeti egyesület”-et alapított a fasizmus ellen. A fiatal de Bosis, aki maga is költő, néhány hónappal ezelőtt elmenekült Németországból és Amerikában helyezkedett el, most az anyját akarják felelőségre vonni fia cselekedetéért.

MÁR CSAK

9

Nevezetes dátum, határkö, sorsfordulópont minden ember életében

Nyeremények kifizetője: **ALBINA BANK**

nap van december 21-ig

A kolozsvári mentők készpénz-sorsjátékának huzási napja!

100 leivel 3,450.000 lejre játszik

1,000.000

Sorsolási eredményről hírlapi és hivatalos nyereményjegyzék

Főnyeremény:

Lej készpénzben

Sorsjegyek az ország minden városában kaphatók: Bankokban, pincé árú-soknál, tözsdeknél, fodrász- és más üzletek helyiségekben, ügynököknél stb. Sorsjegyek rendelhetők: 117 lej előzetes beklüldése ellenében: Központi sorsjegyiroda Cluj-Kolozsvár, Str. Memorandului 16. szám. — Telefon: 833. sz.

Putty Lia ismét színpadra lépett. Párizsból jelentik: A Chicago Tribune newyorki távirata szerint Putty Lia újra színpadra lépett. A Broadway Court Theaterben Jack Larric „Made in France” című bohózatában sikert ért el.

Esős idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint további lecsapódások várhatók fagyos körüli hőmérséklettel. A hőmérséklet Budapesten ma délután 5 fok Celsiusus.

Zsidó hangverseny Varsóban. Szombat este kelet-európai időszámítás szerint fél tíz órakor a varsói, poznańi és katóvitz-i leadó zsidó műsorszámokat közvetít.

Leesusznak elkoptatott üléseikről az angol képviselők. Londonból jelentik: Az angol képviselők üléseit a Westminster-palotában az évszázados használat olyan simára esiszotta, hogy egyes képviselők, ha nem ügyeltek eléggé, leesusztak üléseikről. A háznagyi hivatal ezen kísérletképpen úgy segített, hogy az üléseket tompaszögben hátrafelé döntötte. Ez ellen viszont az alacsonyabb termetű honatyák tiltakoztak, mert megnehezítette számukra a felkelést és nem tudtak idejében talpra ugrani. Ha a speakernek szólásra akartak jelentkezni. Heves vita indult meg a hosszú- és rövidlábú képviselők között, míg végre a ház nagy a természetbeli „kisebbség” részesei védelemben és visszaállította az ülések korábbi helyzetét.

MINDEN HÁZIGAZDA KÖTELES NEVJEGYZÉKET KIFÜGGESZTENI A LAKÓIROL. A kolozsvári bejelentőhivatal az alábbi rendeletet adta ki: Minden kolozsvári háztulajdonos köteles három napon belül, vagyis december 14-ig beárólag nevjegyzéket kifüggeszteni házában kapubejáróánál beltőről és albeltőről és azoknak személyi adatairól. A nevjegyzéket látható helyre kell kifüggeszteni. A bejelentőhivatal emberei házról-házra fognak járni, hogy a rendelet betartását ellenőrizzék és a rendelet ellen vétkeket feljelentik a kihágási ügyosztálynál, amely minden esetben szigorú büntetést fog kiszabni. Mihnea Pál, a bejelentő hivatal főnöke.

Értesítés. Jibou községben (Jud. Salaj) az országos állat- és kirakóvadász f. hó 17-én és 18-án lesz megtartva.

Ártalmatlanná tették a portugál összeesküvést. Londonból jelentik: Lisszaboni hivatalos jelentés közli, hogy a portugál kormány ura a helyzetnek. A hatóságok ébersége a leleplezett összeesküvés összes részeit ártalmatlanná tette. A forradalmárok kézigrántát és robbanóanyagraktárát lefoglalták. Számos letartóztatás történt. Több külföldi terrorista kiutasítanak. A Press Association jelenti Lisszabonból, hogy a portugál belügyminisztérium 150 nemkívánatos külföldit, miután önként nem voltak hajlandók Portugália területének elhagyására, hajóra kísértetett s a szállítóhajót utba indította Spanyol-Marokkó felé.

A berlini vendéglőkben csak rozskenyeret szabad árusítani. Berlinből jelentik: A német kormány takarékosági szükségrendelet értelmében hétfőtől kezdve a szállodákban, éttermekben és vendéglőkben csak rozskenyeret szabad árusítani. A pékek és a vendéglősök tiltakozó gyűlést tartottak a rendelet ellen, mert szerintük ez az intézkedés számos pékmunkást megfoszt a munkájától.

Kétmillió márkás kártérítési per egy német rendező ellen. Berlinből jelentik: A berlini Silva filmársaság kétmillió márkás kártérítési pert indított Wilhelm Dieterle filmrendező ellen. Dieterle kétszáz ezer márká fizetéssel szerződést kötött a filmvállalattal több darab felvételére. Közben a vállalat engedélyével Amerikába ment, hogy ott is néhány filmet készítsen. Amerikából aztán értesítette a Silva-társaságot, hogy nem tér haza, mert hiteltelzői türhe telenné teszik az életét. A berlini Munkabíróság művészeti osztálya Dieterlet elmarasztalta a szerződészegés miatt.

Egy német városka példaadása a jótékonyaság terén. Berlinből jelentik: A németországi Bernburg városka érdekesen oldotta meg jótékonyasági akcióját. A városi tanács jótékonyasági bizottsága a jövőben készpénz helyett utalványokat ad azoknak, akiket támogatni akar és ezeket az utalványokat elatási cikkekre lehet beváltani a gazdáknál, a gazdák viszont ezekkel az utalványokkal róhatják le községi adójuk egy részét.

Huszonötezer hivatásos festő él Berlinben. Berlinből jelentik: A legújabb statisztikák szerint Berlinben huszonötezer hatóságilag bejelentett hivatásos festő él. Ez a szám valamivel alatta marad a párizsi festőkolónia tagjainak. Párizsban harmincezer festő él. Hozzávetőleges becslés szerint Európában a festők száma meghaladja a százötvenezret. Ezek közül alig pár tud rendszeresen megélni.

Zsizsmann Rezső orrganhangversenye. Az unitárius egyházközség felkérésére az unitárius templom új orgonájának művészi bemutatására Zsizsmann Rezső orrganművész Puksné Boros Irén urnó (ének) közreműködésével f. hó 13-án, szombaton este 8 órakor orrganhangversenyt tart. Megelőzőj nincs. Műsor megváltását az új orrgona beszerzési költségeinek fedezésére kérjük.

A kolozsvári Mizrahi ifjuság Oneg Sabbath estje. A kolozsvári ifj. mizrahi rendezésű est Oneg Sabbath előadásai során f. hó 12-én, ma este nyolc órai kezdettel Emil Berliner (Hamburg) tart előadást „Nationalismus der Juden” cím mel. Az előadás a Regele Ferdinand 52. szám alatti kis imateremben lesz megtartva. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Párizsban az uccán agyonlőtték a volt georgiai követet. Párizsból jelentik: Ramichvili volt georgiai követ ellen merényletet követtek el. A Place de l'Italie közelében egy férfi revolverrel kétszer rálőtt. Ramichvili nyomban meghalt. A gyilkost letartóztatták. Ramichvili volt georgiai követ gyilkosa szintén georgiai származású; neve Csanukvadse Parmeny. Tettét valószínűleg politikai okokból és személyes bosszúból követte el. A követ volt titkára kíséretében éppen a Párizsban élő georgiaiak gyűlésére készült, amikor a merénylő utját állta és rálőtt. A közelbenálló nyomban rávetették magukat a gyilkosra. Parmeny a revolverében lévő többi golyót is kilötte, anélkül, hogy másokban kárt tett volna. Majd menekülni próbált, de a gyorsan elősiető rendőrök ártalmatlanná tették és az őrszobába vitték. Kihallgatása során elmondotta, hogy tagja volt a georgiai szocialisták szervezetének. Tette elkövetésére az indította, hogy Ramichvili közbelépésére tették ki egy garárból, ahol mint munkás dolgozott.

NAPRÓL-NAPRA

A RAVAG, a bécsi rádiótársaság tegnapi igazgatótanácsi ülésén Czeija vezérigazgató hangoztatta annak szűk ségességét, hogy a társaság új bevételi források után nézzen, mert pénzügyi helyzete korántsem olyan rózsás, mint ahogy a kívülállók hiszik. Az osztrák rádió-leadók ezért január elsejétől kezdve megkezdik a reklámhírek leadását és pedig egyelőre hetenként kétszer és egyes cégekről és nagyvállalatokról riportszerűen is. A Ravag rendezte a grammofonközvetítések kérdését. A vállalatok a lemezeket ingyen bocsátják a rádióközvetítések céljaira rendelkezésre. Az igazgatótanács ezután tudomásul vette a rádióhallgatók számára szóló jelentést, mely szerint az osztrák hallgatók száma 417 ezer. Jelentették még, hogy a salzburgi leadóállomás december 21-én megkezdte működését, egyelőre még nem általános üzemmel.

Stokholmban a Nobel-díjak mai harmincadik kiosztási ünnepségén az összes jutalmazottak személyesen jelentek meg. A fizikai, kémiai, irodalmi és orvosi díjak várományosai tudományos működésüknek a svéd akadémia tagjai által előterjesztett ismertetési után az ünnepségen jelen volt király kezéből vették át díjait. Továbbá az okleveleket és érmeiket. A díjátadás aktusa alatt a nyertes nemzet. zászlóját magasba emelték és a svéd filharmonikus zenekar a nemzeti himnuszokat játszotta. A stockholmi ünnepséggel egyidőben adták át Oslóban a Nobel-békedíjakat Kellogg volt amerikai államtitkár, hágai döntőbírónak és Söderblom upsalai érseknek. Az ünnepségen a norvég király és a trónörökös is részt vettek.

Hollywoodi jelentés szerint Schmeling boxvilágbajnok három nap múlva Németországból utra kel Amerikába. Utjának első célja Hollywood, ahol januárban és februárban filmezni fog. Ezután turnéra indul az Egyesült Államokban s júniusban Csigagóban ki kell állania világbajnokságának védelmére Young Stribblinggel.

A londoni Daily Mail newyorki távirata szerint Helen Willa amerikai teniszvilágbajnoknő kitűnő szerződési ajánlatot kapott egy amerikai filmesporttól, egy filmszerep eljátszására. A bajnoknő egyelőre nem irta alá a szerződést, hanem a sport-szövetség elé terjesztette és véleményét kért, összeegyeztethető-e amatőrségével a teniszező filmszerep eljátszása. Sportkörökben érdeklődéssel várják a döntést.

A láttichi halálkőd áldozatainak száma most már meghaladja a százötvenet. A hatósági vizsgálat még nem nyert befejezést. A Meuse-völgyi lolesség minden ellenkező megállapítással szemben még most is abban a meggyőződésben él, hogy a halálozókat a ködbe elkergetett kén- és szén-sav-gázok idézték elő.

Egy vidéki angol mügyűjtőnél nemrég felfedeztek egy ismeretlen Dickens-portrét, amely a nagy regényírórt rendkívül választékos öltözetben ábrázolja. A londoni Dickens-múzeum gyűjtést indított, hogy megszerezze az arcképet.

PALYAZAT

A kisenevi ORT egyesület asztalos iskolájába szakokatatót keres. Szükséges ismeretek: asztaloság, technologia és rajz. Ajánlatok az „Unse Zeit” napilaphoz Chisinau, Str. Schmidt 96. D. Polennar címre küldendők.

A zsidó gyermek képeskönyvei!

Das Jüdische Biberbuch. Ára 90 lej (140 lej helyett)
 Die Arche Noah 75 lej (130 lej helyett)
 Mindkét könyv tökéletesen élvezhető a német nyelv ismerete nélkül is.
 Kapható az UJ KELET könyvosztályában.
 Az összeg előzetes beklüldése esetén portómentes szállítást.

ül olcsó vásár!

fél- és negyedáron zeneköltők művei héber szöveg) (ttel) drb.-ja 15 lej

Arazim a heim oreles 25 lej

Eiiri n Jessejme adke 40 lej

Estherka a Fejgele 40 lej

run melech 40 lej

50 lej (180 lej helyett) 00 (180 lej helyett) Rhap- 0 (180 lej helyett) 45 lej 20 lej 50 lej 60 lej

ZONGORA 30 lej

isation 30 lej

melodie 30 lej

50 lej Melodie provisionation 75 lej

Rapsodie 75 lej

ANGSZER 300 lej (500 lej h.) 75 lej

nyújtmány 60 lej

lok: 60 lej

11 darab 60 lej

szöveg 15 lej

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYBAN

mellett a felszámítjuk.

ostálás az orosz Londonból jelenlytatják a komk rostálását. Azok fel a legcélszerűbb megbiztatásból kirekesztik és alacsonyabb rendűk. Folyik a szében is, ahová hírákat vezényelnék

UJ KELETBEN

KÖZGAZDASÁG

Rendkívüli megszorítások az új banktörvény tervezetében

Minimum huszmillió alaptőkével kell rendelkezni a betétet kezelő pénzintézetnek. A főbb rendelkezések

Bucaresti—Bukarest, december 11. A banktörvény előkészítésére kiküldött pénzügyminiszeri bizottság befejezte a munkáját és a tervezet most tanulmányozza Popovici miniszter. A kormány gazdasági bizottságának régebbi határozata szerint ugy ez a javaslat, mint az igazságügyminisztérium által külön kidolgozott törvénytervezet közös bizottság elé kerül, amely ebben a hónapban fogja azokat letárgyalni a különböző bankszervezetek bevonásával.

Azt, hogy milyen elveket tartalmaz az új javaslat, még mindig titokban tartják. Elég megfizethető forrásból eredő információ szerint a banktörvény tervezet többek között a következő nagy fontosságú rendelkezéseket foglalja magában:

Bankügyletekkel csakis részvénytársaságok foglalkozhatnak, amelyek ellenőrzésére egy pénzügyi tanács fog működni, amelynek 9 tagja lesz.

A banktanácsban helyet foglal a pénzügyminisztérium két kiküldöttje, a kereskedelemügyi kormány két képviselője, a Banca Nationala két megbízottja és a bankárszervezetek három delegátusa.

A mindennapi bankügylettel foglalkozó intézeteknek legalább 20 millió lej teljesen befizetett alaptőkét kell felmutatniuk, de azok a bankok, amelyek nem fogadnak el betéteket, 10 millió befizetett alaptőkével is dolgozhatnak. Az alaptőke 10 százalékát a Banca Nationalánál kell letétbe helyezni garancia-

képpen, amely az esetleges bírságok fedezésére szolgál, ha valamelyik bank átlépi a törvény rendelkezéseit.

Az ügyvezető igazgatóság s igazgatók, akik tudatosan a törvénnyel ellenkező ügyleteket bonyolítanak le, vagyon jogilag felelősek.

Ingatlanügyleteket a bank nem köthet sem a felügyelőbizottság, sem az igazgatóság tagjaival.

Az igazgatótanácsos, vagy a bank-személyzettel kötendő ügyleteket a legközelebbi közgyűlésen be kell jelenteni a felügyelőbizottságnak.

Közgyűlési hozzájárulás kell a bank egyik üzletfele számára az intézet alaptőkéjének és nyílt tartalékjainak tizedrészénél nagyobb hitelt akar folyósítani.

Annak érdekében, hogy a betétesek a legnagyobb biztonságban legyenek, a tervezet állítólag úgy intézkedik, hogy a bankok az alaptőke és a nyílt tartalékok nyolcszorosánál nagyobb összegű betétet nem fogadhatnak el és a betétek 80 százalékát úgy kell kihelyezniük, hogy szükség esetén azonnal visszafizethetők legyenek.

Külföldi bankok romániai fiókjai nem kezelhetnek betéteket (?)

Ezek volna a banktörvénytervezet főbb intézkedései, ezek azonban még változásokon mehetnek keresztül azon tárgyalások során, amelyekre a pénzügyminisztérium és igazságügyminisztérium által kiküldendő bizottság fogja meghívni az érdekelteket.

A nagy angol bankok és a gazdasági válság. Londonból jelentik: A nagy londoni bankok is megérik az egész világon tapasztalható gazdasági válságot, aminek bizonyítéka, hogy a híres londoni British Overseas Bank, amelynek Magyarországon is vannak kapcsolatai, október 31-én lezárult üzletében kisebb nyereséget ért el, mint az előző esztendőben. A mérleg 140.466 angol font tiszta nyereséget mutat ki, a tavalyi 159.928 fonttal szemben, úgy, hogy a nyereségáthozatallal együtt az idén 198.576 angol font kerül felosztásra, míg tavaly erre a célra 218.130 angol font állott rendelkezésre. A 6 százalékos osztalék ugyan nem változik, azonban a tartalékalap és a nyugdíjalap dotálásaitól az idén eltekintenek. Erre a célra a múlt évben 25.000, illetve 10.000 angol fontot fordítottak.

A nagyipari vállalatok igazgatóinak fizetése. Berlinből jelentik: Egy per tárgyalása során kiderült, hogy Németországban 3—400.000 márkás igazgatói fizetések általában szokásosak. Keil szociáldemokrata képviselő közlése szerint az I. G. Farben Industrie igazgatóinak 500.000 márkás fizetéseket ad. A Hapag igazgatója, Kuno, a volt kancellár, évi 600.000 márkáért fizetést huz a vállalattól s emellett felveszi 18.000 márkás nyugdíját is. A Birodalmi Bank elnökének fizetése 340.000 márká, a Birodalmi Vasút igazgatójának, Dorpmüllernek, a fizetése 250.000 márká. Nem kevésbé jól fizetik igazgatóikat a községek. A berlini közuti vasutak igazgatója évi 300.000 márká fizetést huz, egy másik igazgatója 300.000-et, a többi igazgatók 70.000-ron felül. S a város többi üzemében is e körül vannak az igazgatói fizetések: az elektromos művek igazgatói egyenként hetvenháromezret kapnak, a gázművekét hetvenegyet s így tovább, úgy, hogy Berlin városi igazgatói fizetésekre csak a négy nagy városi üzemnél kétfélmillió márká körül fizet ki. Magas összegeket fizetnek ki a vállalatok felügyelőbizottsági tagoknak is. A D. D. Banknak egyedül száz felügyelőbizottsági tagja van, akiknek évente egy pár „üléért” másfélmilliót fizet ki. Az I. G. Farben Industriénál egy-egy felügyelőbizottsági tag tiszteletdíja 40.000 márká. A Birodalmi Vasutnál 26.000 márká.

Az új olasz részvénytársasági törvény drakói rendelkezései. Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács most fogadta el a kereskedelmi törvény részvénytár-

saságokra vonatkozó részének reformját. Az új törvény igen súlyos büntetéseket állapít meg a részvénytársasági vezetők visszaéléseire. Így 3—10 évig terjedhető börtönnel és 10—100.000 líráig terjedhető pénzbírsággal sújtja azokat a vállalati vezetőket és igazgatókat, akik a valóságban meg nem felelő tényeket állítanak a nyilvánosság elé a vállalat helyzetéről és a mérlegben valótlan adatokat vesznek fel, vagy pedig a vállalat helyzetére döntő tényeket elhallgatnak. Ugyanilyen büntetésben részesülnek azok, akik nem létező nyereségből fizetnek osztalékot. Egy évig terjedhető fogház és 10.000 líráig terjedhető pénzbírság éri azt a vállalati vezetőt, aki a közgyűlés hozzájárulása nélkül összevásárolja a vállalat részvényeit vagy kötvényeit, vagy azokra kölesont folyósít. Ugyanezen büntetés jár azoknak a vállalati igazgatóknak, akik fuziókat hajtanak végre, anélkül, hogy azt három hónappal előbb a hivatalos lapban közzétennék. Ugyanilyen büntetés terhe alatt kötelesek a belföldi életbiztosító társaságok igazgatói a díjbevételek és nyereségek 25 százalékát külföldi társaságoknál 50 százalékát állampapírokba fektetni. Ugyanígy bünhődnek azok az igazgatók, akik a részvényesek egy ötödésének kívánságára sem hívják össze a közgyűlést. A felügyelőbizottságnak azok a tagjai, akik nem teljesítik ellenőrző kötelességüket, szintén egy évig terjedhető fogházzal és 10.000 líráig terjedhető pénzbírsággal büntethetők. Az a vállalati igazgató, aki hamis híreket terjeszt vagy más meg nem engedett módon a részvények árfolyamát a tőzsdén felhajtja, vagy lenyomja, 1—5 évig terjedhető börtönnel és 20—20.000 líráig terjedhető börtönnel és 2—20.000 líráig

Színház—Művészet

A Csodabár új attrakciói

Evek óta nem volt Kolozsváron olyan siker, mint a Csodabár. A közönség a súlyos gazdasági viszonyokhoz képest egészen rendkívüli érdeklődést mutat a különleges produkció iránt, amelyben még nem volt része. A mi viszonylag csendes városunkban csak kevés ember ismeri a világvárosi bárók életét s most néhány lejt mindenki hozzájut, hogy ezt az élményt is megszerezze magának.

Mint hogy igen sokan vannak, akik kétszer is megnézik a Csodabárt, az igazgatóság gondoskodott róla, hogy mátol kezdve új attrakciókkal bővítsen a Csodabár programját. Ariadne, a berlini Barberina-orfeum első táncosnője, három ragyogó új számot mutat

be, amelyekkel sikerült a berlini közönséget is elbűvölnie. Fekete Tivadar, a kitünő poéta a Csodabár muzsikájára aktuális kolozsvári strófákat írt, amelyeket minden kolozsvári embernek hallania kell. Ezeket a strófákat Selmeczy Mihály fogja énekelni. Fülöp Sándor, a Csodabár főpincére, akit mint táncfenomént régen értékelt a közönség, szenzációs attrakciózámba menő táncokat mutat Kőszegi Manyival be. Csonka Ica, akit a Meluzinában elért sikere után szerződött a színház, nagyon érdekes társzámokban lép fel.

Semmi kétség, hogy az új attrakciók csak fokozni fogják a Csodabár sikerét.

Román Opera műsora

Pénteken, december 12-én: Szünet. (Bukaresti vendégtársulat.)
Vasárnap, december 14-én (délután): Traviata.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Egész héten: Csodabár.
Elővételi jegypénztár: Ellenzék könyvkereskedés, Főté.
Szombaton d. u. 3 órakor: Regényesek (Rostand), II. A szerelem, mint orvos (Molière bohózat). Ifjúsági előadás olesó helyárrakkal. Rendezi és bevezeti Horváth Árpád, a budapesti Nemzeti Színház rendezője, mint vendég.
Szombaton este és a következő napokon: Csodabár.
Hétfőn este fél 9-kor: Valás után. (Francia vígjáték. Horváth Árpád bucsurendezése. 16. Premióbérlet. Ssz. 95.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Csütörtökön és pénteken 3, 5 és 7 órakor: Premiér! Adámok és Évák Filmregény 8 felvonásban, a főszerepekben: Ailen Pringle és Low Cody. Helyárok: 20 és 15 lej.
Szombaton csak két előadás 5 és 7 órakor: Adámok és Évák.
Vasárnap d. e. 11 órakor: Matiné.
Vasárnap d. u. fél 3 és 4 órakor: Adámok és Évák.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI
Péntek, december 12.

Bukarest, 12: Grammfón. 16: Könyvnyű zene. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. 17.30: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Színháték. 19.30: Grammfón. 20: Enekkar. 20.30: Felolvasás. 20.45: Enekkar. 21.45: Hírek.
Budapest, 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Szalónzenekari hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Versek. Elmondják: Hollán Lili és Derényi Gabriella. 5.30: A Fejes-szalónzenekari hangverseny. Bach: Hamlet. Lehár: Paganini. Stolz—Mihály: Sárbogárd. Dombóvár — dal. Berényi—Szövényi: Gyöngyvirágnyláskor. Kallós D.: Sokat szerettem. Middleton: Ott lenn délen. J. Evert: Telefunken. 6.30: „Luca napja”. Irta és felolvassa Fábán Ernő. 6.45: Mit üzen a rádió. 7.30: Felhő Klári. Színműelőadás. Utána 9.30: Honvédegyezred hangv. Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Cigányzene.
Bécs, 19.35: Fall Leo: A szép Rizett c. operettje.
Berlin, 21.20: Kabaré.
Frankfurt, 20.15: Suppé: A modell c. operettje.
Hamburg, 22.30: Dalok.
Köln, 24—1: Grammfón.
Varsó, Kattovitz, Poznan, 20.30: Zsidó hangverseny.
Milánó, 20.30: Operett.
Róma, 20.40: Selvaggi: Velencei májusi ünnep c. operettje.
Prága, 21.30: Jazz két zongorás.
Pozsony, 19.20: Szlovák lakodalom.
Brünn, 21.30: Tánzene.

Apro hirdetések

Ha szépet akar — vegyen kézimunkát Fisch Bözse kézimunkaszalójában Malom uca 16.

Iparvállalat keres perfect román, nemet magyar gép- és gyorsírókat. Ajánlatok „1931” jellegre a kiadóba kéretnek.

Intelligens izr. nő otthont keres. Elmenne házvezetőnőnek, vagy anyahelyettesnek. „Komoly nő” jelleggel a kiadó továbbít.

Három nagy láda, 3 méter hosszú, fél méter magas és széles 24 mm vastag deszkából jó állapotban olesón eladó. Cim a kiadóban.

Ezüstöt legmagasabb napiáron vesz „TACAMUL” ezüstárugyár, Kornis uca 6. Renner palota mellett.

Uj attrakcióval bővíl mátol kezdve a

CSODABAR

Ariadne 3 szenzációs új száma
Fekete Tivadar aktuális kolozsvári strófáit éneklő Selmeczy Mihály
Fülöp Sándor és Kőszegi M. attrakciós tánc
Csonka Ica új tánc

Közvetítő a Szatmáriak Könyv- és Lapkiadó K. E. Nyomdájában Elmj. Str. Baros L. Pop 10. Telefon 3-77

Kellogg

Stockholm
lottak le a
kapcsolatos
maga a svéd
tűntetetténe
amerikai ál
nyertesének
kívül szép és
béke álmodoz
gedést és föl
Az ünnepség
államtitkár n
egy intervjú
tette, miszeri
nak egyik le
fenntartása.

A tények,
ellentmondan
mert hiszen e
előtt széledt
készítő genfi
gyalásai inkáb
tak mondható
tak volna, ho
gátusai komol
hagyót. Ne fe
háboru előtt i
lönböző béke-o
lábókét garan
háboru márol
hányva az ird
Nobel-díj a jót
berek megjut
egy kétségtele
amerikai állar
mert napjaink
demzámba me
telen tengeréb
hisszük, hogy
mai veszedelm
közepette inká
illetné meg, a
lati uton teszn
érdekében. M
csak az a poli
müködhet szer
megszilárdítá
sággá tudja v
hadügyi költsé
mumra való le
seregeket rend
a nemzeti bizt
nemzetközi stat
kokkal teszi ki
épuj, mint a

Mindaddig, a
hangzotatott,
divatos pacifist
valóságot: a vi
szófia marad s
szándékát, nem
véghezvitt es
hatja meg. Ho
béke megvalósu
a nemzetek eg
ban kell beáll
nek, hanem az
és az egyes nem
sági és termelés
állania. Európa,
dasági helyzete,
nyomor és kéts
sabbán figyelme
kon állókat ar
cselekvés tizenk
pában közel 20
millió ember es
végső kétségbe
és remények n
előtt. A munkar
nem érte el kul
nem érték el ku
középegszítenciá
re fokozódó leh
vállalatok, ban
omlanak össze s
előtt szerencsétl
sági és politiká
ben. Az elkésere
és mindenütt a
elvezíteni türel
elvész. — ott elv